

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre — ... 36 kor.
Fél évre — ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy hóra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, július 28.

Főispán-fogadtatás.

Barabás Béla, Arad főispánja vasárnap este hét órakor érkezik Aradra. Eljön haza, hogy elhozza azt a nagy és meleg szeretetet — így mondotta abban az érdekes nyilatkozatban, amely az Aradi Közlönyben jelent meg. — amelyet szülővárosa iránt mindig érzett. Szimpatikus volt ez a megnyilatkozás, amely mindenben azt az érzést keltette, hogy a város főispánja emelkedett, pártszempontokat mellőző álláspontjával itéli meg küldetését. Ez a természetes és a díszes állami méltóságnak megfelelő helyzet, amelyet oly régi és nagy múltú politikus, mint Barabás Béla, nem is ismerhet félre.

Azonban nem így gondolkoznak itthon, akik a főispán megérkezését is arra akarják felhasználni, hogy Barabás Bélának ismét elmondják, mennyit köszönhet nekik. Ok úgy határozták el, hogy díszes, ünnepélyes fogadtatást rendeznek neki, de ezt úgy csinálják meg, mintha a főispán valami pártnak a főkörtése és nem a magyar királyi kormány bizalmának birtokosa, a magyar államnak képviselője lenne. Pártfelvonulással, pártelnöki üdvözlő beszéddel akarják már az indóházban eszébe juttatni a főispánnak, hogy ő a függetlenségi párt kegyelméből foglalhatja el a székét a városházán.

Bizonyára örül Barabás Béla annak, hogy haza jöhet és Aradért dolgozhatik. Nyilatkozata, amely oly általános tetszéssel találkozott, csupa szép ígéret, amelynek gerince és magva az, hogy amikor főispáni megbízatását elfogadta, egy pillanatra sem gondolt arra, hogy ő pártpolitikát csinál Aradon. És mikor kilépve a gyorsvonat kupéjának ajtaján, azt kell látnia, hogy már első lépése elé Aradon odavetik az első gáncsot, hogy azok, akiketől legkevésbé várná, azok ártanak neki a fogadtatásnak pártkörtési nivóra súlyosztatásával, vajjon nem borul-e el homloka, nem lángolnak-e fel haragtól szemei, amelyek keresik mindazokat az aradi polgárokat, akiknek ő főispánjukul jött?

„Minden aradi polgár főispánja akarok lenni” — jelentette ki és ime tagadja őt egy párt, de nem fogadja őt minden aradi polgár nevében, minden aradi polgár feje, a polgármester.

A vasárnapot, Barabás Béla főispán megérkezésének napját nem szabad ilyen ártalmakkal megrontani. Azok, akik hetek óta a magyar szótárnak a hizelgés fogalmát kifejező

összes szavait is kevésnek találva, új szavakat kénytelenek gyártani, majd a hétköznapokon elvihetik neki gerinctelen alázatos udvarlásukat, de ezt a szép napot ne rontsák el szűk látókörű kortes izü tósztaikkal.

Barabás Béla hadd legyen az, ami

a saját szavai szerint lenni akar.

Arad város minden polgárának főispánja! Arad minden polgárának főispánját pedig fogadja a város külsőben a polgármester és minden aradi polgár.

Elfoglaltuk Kolomeát.

(Cortkow és Trambowla a mienk.)

Budapest, július 27. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

A helyzet változatlan.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

A felső Susitánál kifejlődött új harcokban Soweja és Negrilosci községek az ellenség kezére kerültek. Az Erdős-Kárpátokban az orosz arcvonal most már a Tatárszorostól lefelé egészen Kirlibaba vidékéig megingott. Honvéd ezredek az ellenséget kelesztül vetették a Capulon. Kövess vezérezredes osztrák-magyar és német haderői a hegység folyóvizeinek felső folyása mentén északkeleti irányban nyomulnak előre.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala.

Böhm Ermolli vezérezredes hadcsoportjának támadó mozdulata sikeresen halad előre. Kritek vezérezredes hadseregének részei a Stahremberg nevet viselő nyugatgalíciai gyalogezred és bajor csapatok az új folyamán orosz utóvédekkel vívott elkeseredett harcok után hatalmukba kerítették Kolomea városát. A Dnyeszter északi partján a szövetségesek közelednek a Stripa torkolatához. Cortkow és Trambowla német kézen van. Tremboaltól északra az oroszok hiába szedték össze erejüket heves tömegrohamokra. Az ellentámadások mindenütt súlyos veszteségükkel omlottak össze. Tarnapoltól keletre az ellenséget ismét tovább szorítottuk vissza.

Olasz harcér:

Mindkét részről jelentékenyen fokozódott ágyuzás. Egyébként különböző harcok nem voltak.

Balkán harcér:

A helyzet változatlan. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, július 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg hadsereg arcvonala:

Böhm Ermolli vezérezredes hadcsoportja:

Hadosztályaink elkeseredett tusában, amelynél őfelsége a császár is jelen volt, erőteljes támadással kibővítették Tarnopolnál a Szereth keleti partján nemrég elfoglalt hídfőállást. Tovább délre az oroszok makacs ellenállása dacára, akik minden tekintet nélkül ezreket és ezreket sűrű tömegben hajszoltak megsemmisítő tüzünkbe harcba, kivívtuk az átkelést a Gnideznan és a Szerethen-Trembowlatól egészen Komarowceig. A Dnyesztertől mindkét oldalt gyorsan nyomulunk előre. Kolomeát bajor és osztrák-magyar csapatok elfoglalták.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az Erdős-Kárpátok északi részében hadtesteink sarkában vannak a Pruth felé hátráló ellenségnek. A kézdivásárhelyi medencétől keletre emelkedő hegyekben tegnap új harcok támadtak. Az ellenségnek átengedtük a Soweja-völgyet egészen a Putna felső folyásáig.

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

A harci tevékenység az alsó Szerethnél csekélyebb volt, mint az előző napokban.

Macedóniai harcér:

Nincs ujság. — Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Aradra helyezik a 28-as vadászokat.

Szeptemberre megtörténik az áthelyezés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Örvendtes eseményről értesült most az *Aradi Közlöny* szerkesztősége. Azt hallottuk, hogy a cs. és kir. 28. vadászászlóalj szeptember vagy október hó folyamán visszahelyezik Aradra.

Mint emlékeztetés, a múlt év tavaszán helyezték el a 28. vadászászlóalj Aradról Kevevárára. Hosszu esztendőkön keresztül Keveváran állomásozott a vadászászlóalj, amelynek legénysége és tisztikara ugyszólván kizárólag Aradról és környékünkről került ki. A kitűnő vadászászlóalj a háboru elején Aradra került, mert a harci események szükségessé tették, hogy a szerb-magyar határról ezt a zászlóalj elvonják. Attól fogva Aradról indultak el a vadászászlóalj menetalakulatai és ugyszólván résztvettek az összes frontok harcaiban. A dicső 28. vadászok résztvettek a szerbiai offenzívákban és különösen Sabác megvívásakor tüntették ki magukat. Ezután az orosz frontra vezényelték őket és az aradi vadászok oly kiváló teljesítményeket produkáltak, hogy azon a frontszakaszon sturmjégereknek nevezték őket.

Egy esztendővel ezelőtt mozgalom indult meg, hogy a 28. vadászokat visszahelyezzék Aradra, azonban a város által is támogatott ez

az akció sajnos nem vezetett eredményre, mert a hadügyi kormányzat magasabb katonai érdekekre hivatkozva nem tudta teljesíteni a kívánást. Értesülésünk szerint a zászlóalj visszahelyezésének azonban most már semmi akadály sincs és a vadászokat már a múlt hónapban visszarendelték volna Aradra, azonban fontos gazdasági okot következtében ezt szeptemberre kellett elhalasztani.

Imrey István vadászkapitány, a 28. vadászászlóalj pótkapitányának ezidőszerinti parancsnoka kérte ugyanis a felsőbb hatóságot, hogy az áthelyezést szeptemberre halasszák. Imrey csaknem két esztendőt töltött a vadászokkal a különböző frontokon és Szerbiában, valamint Galiciában súlyos sebeket kapott. Miután felgyógyult, megbízták a pótzászlóaljparancsnoksággal és Keveváran megkezdte működését, amelyet azzal vezetett be, hogy kibérelt kétszáz hold kiterjedésű földet, amelyen jórészt kertgazdaságot rendezett be, azonkívül burgonyával és tengerivel vettette be. A nagyszerűnek ígérkező termést természetesen a legénység élemezésére használja fel, és arra kérte Imrey a felettes parancsnokságot, hogy amíg a termés betakarítva nincs, addig Keveváran maradjanak a vadászok. Felsőbb helyen honorálták ezt az előterjesztést és ezért szeptemberre halasztották az áthelyezést.

Magyarok Karlsbadban.

— Szinesznők fogókurája. — Egy óra a vásárcsarnokban. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Karlsbad egy nagy magyar bucsujáráhely. Az idei 31.000 fürdővendégből 64 százalék magyar! A Kurhaus előtt, a Colonnade forrásai előtt, az Imperial terrassán, a hotelekben és kávéházakban, a boltokban és parkokban mindenfelé magyar szót hallani. Es bámulatos módon: nem pesti magyarság dominál itt, hanem vidéki. Földbirtokosok, akik a háboru alatt kifizették adósságaikat, bérlők, akik marhaszállításokon guzdagodtak meg, plébánosok, akiknek gyomrát feküldhette meg a sok háborus keserűség, tarka vidéki együttesben gyögnak és szórakoznak Karlsbadban, ahol azelőtt az angol király épen csak, hogy beleillett az előkelő, nemzetközi társaságba.

De persze, pesti is van itt elég. Hát itt van mindenekelőtt például Fedák Sári, aki Savoy-Westendben lakik a hegytetőn és onnan jár le a szopókás üveggel kurázni és magával viszi a jánosvitéli karrierjének hűsége kíséretét, Csátay Jankát, a gonosz mostohát. Így legalább megértik majd a pestiek, hogy miért olyan pompásan elasztikus a művésznő télen. Könnyű annak, aki Karlsbadban treniroz nyáron.

A szinesznők téli elasztikusságának ezt a kulisszatitkát — ba már benne vagyunk — el kell persze árulni másokról is. Somogyi Nusi kisasszony például, aki olyan fürge karcuságban, Rátkaival szokott télen táncolni, most az előkelő Imperial Hotel terrassán soványodik. Haraszthy Mici a Coburgban issza a számkivetés keserű vizét, míg Király Ernőné Solti Hermin ugyanezzel a céllal Kaiserkroneban telepedett le. Külön szinesznő-szenzációja Karlsbadnak a szépséges Dergán Blanche, aki Drezdából érkezett és még talán Fürth Elvira kisasszony, akiről a fürdővendégek névsorában azt olvassuk, hogy „Schauspielerin aus Bu-

dapest mit Sekretär und Dienerschaft“. A titkárt és a szolgáloményzetet nem láttuk, de a kisasszony ahhoz képest, hogy milyen nagy szerepkört töltött be egykor a budapesti Vigszínházban, igen jól helyezkedett el a fejedelmi Pupp Hotelben.

Persze nemcsak szinesznők vannak itt. Budapest székesfővárost Szabó Imre tisztifőügyész képviseli, aki nem restel a Stadt Moskau című hételben lakni, a Tudományos Akadémia képviseletében Heinrich Gustáv van jelen és a pesti izraelita hitközség Takács tenorista-főkántor urat küldötte ki érdekei képviseletében. A magyar arisztokráciáért Nákó Sándor gróf, volt fiumei kormányzó jelent meg a melegvizes források mellett. A haute finance Madarassy-Beck Gyulával van képviselve. Mándy Samu országgyűlési képviselőt látni itt még néha a magyar országgyűlés alsóháza részéről és Csáky gróftól a főrendiház megbízásából. Néha feltűnik Kissné Schrátt Katalin asszony filigrán alakja is, mint méla emlék Karlsbad előkelő, szép napjaiból...

De amennyit vesztett előkelőségéből Karlsbad, annyit nyert népszerűségben. Sehol Ausztria-Magyarországon olyan jól és olyan sokat nem lehet enni, mint ezen a gyomorbeteg számára fenntartott fürdőhelyen. Ide már nem is gyomorbajos emberek tolakszanak olyan nagyon, hanem olyanok, akiknek csak azért fáj a gyomruk, mert otthon sohase tudtak jólakni.

A hotelekben a penzió bőséges és olcsó. A szoba nagysága szerint 18—28 koronát fizetnek itt reggeli, ebéd, vacsoráért, de mindenből olyan bőségesen jut, hogy egy ember megenni nem tudja. A vendéglői étlapokon 8—10 féle husétel szerepel és még annak is joga van izlése szerint választani, aki penzióban étkezik. A legdrágább husétel igen jó hotelekben 5 korona, de 3 korona 50 fillérért és 4 koronáért is igen bő husételt kapni. Még egy pár héttel ezelőtt a nagytü ember annyi husételt ehetett meg, amennyit akart. Most nemrég elrendelték, hogy

minden étkezésnél csak egy husételt szabad enni. Erre a nagytüvagyú emberek úgy oldották meg a kérdést, hogy három egymásmelett levő vendéglőben háromszor ettek ebédet. A karlsbadi tanács erre behozta a husjegyeket és most csak az kapust, aki levágot a husjegyből egy szelvényt. Nem lehet mondani, hogy valami nagyon szigoruan vennék ezt a rendszabályt is.

Éppen olyan kevésbé veszik szigoruan a kenyérkérdést. Amikor valaki kurára, vagy hosszabb tartózkodásra megérkezik, jelentkezik bármely karlsbadi orvosnál és rendelget magának mindenekelőtt kenyeret. Van t. i. háromféle kenyér, a szerint, hogy kinek milyen gyomorbaja van, a fekete kenyértől a finom kalácsig. Amit az orvos előír, azt jegy formájában a beteg megkapja, s a hotel megszerzi a hozzávaló kenyeret. Nagyon súlyosan betegek lehetnek itt mégis az emberek, mert olyan embert, aki itt fekete kenyeret eszik, nem igen látni. Legfeljebb maguk az orvosok írják föl önmaguknak.

Az ételbőséget meg fogja könnyen érteni, aki kimegy egy órára a karlsbadi vásárcsarnokba. Egy kiló marhabús eleje nyomatékka 6 korona, hátulja 7 korona, borjúhús nyomaték nélkül 4 korona 90 fillér. Az olvasztot disznósir kilója 8 korona 60 fillér, ugyanann, nyiba kerül a szalonna. Igaz, hogy nincs is. De viszont egy kiló harsa például 6 korona a vaj 10 korona 80 fillér és 9—10 koronáért egy pár csirkét kapni. A kacsá drága: 20—22 korona darabja, a galamb párjáért 7—8 koronát kérnek. Vágott liba kilója 12 korona.

Mindezek az árak azonban igazán csak a szállodákra vonatkoznak, mert a bennlakó karlsbadiak valósággal éheznek, annyira elvászárlnak előlük mindent a szállodások. Itt csak a fürdővendég számít: az átutazó és a bennlakó éhen hallhat, nem tud hozzájutni semmihez. Ácsorog szegény karlsbadi asszony a mészáros a fűszeres, a tejes és zödséges előtt éppen úgy mint a pesti asszony és neki azért rosszabb, mert néznie kell mint eszik el előle jött-ment gyomorbetegek egészséges étvágygal azt, amihez neki volna elsősorban jussa.

De a jó karlsbadiak nem panaszkodnak; türelmes szívvel várják be, amig elmúlik a nyári sáskajárás és azon a rengeteg pénzen, amit a nyáriak itthagytak majd jólakhatnak 3k télen...

Zavargások a nagyobb orosz városokban.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Stockholm. Pétervárról jelentik: Kiewben, Odesszában és Rostovban további zavargásoktól tartanak. A maximalisták a háboru ellen zajostüntetéseket rendeztek.

Hága. A Daily News jelenti Pétervárról: A kstona és munkástanács, tekintettel a megváltozott helyzetre, elhatározta, hogy azonnal elrendeli a választásokat az alkotmányozó gyűlésre, amelynek döntenie kell azoknak a katonai és politikai rendszabályoknak ügyében, amelyeket az ideiglenes kormány követel.

Pétervár. Az ideiglenes kormány e hó 25-én tartott tanácskozásán az ország mind nehezebbé váló belső helyzetének megváltása után elismerte, hogy a haza üdve legsürgősebb intézkedéseket követeli és elhatározta, hogy a súlyos feladatokat teljes egyvetértésben az összes becsületes és hazafias elemekkel való szolidaritásban fogja teljesíteni. Ezenélfogva a kormány elhatározta, hogy a legközelebb a legfontosabb szociális intézmények képviselőit

Moszkvába hívja össze, hogy nekik az ország jelenlegi helyzetéről és a jövő problémáiról beszámoljon.

Krisztiania. A Tidende jól értesült helyről jelenti, hogy Péterváron újabb zavargások törtek ki. A kormány

csapatai és a felkelők között elkésredett utcai harcok voltak, amelyek két napig tartottak. Végre a kormány csapatoknak sikerült a felkelést elnyomni. Tüzetesebb jelentések még hiányoznak.

Letartóztatott volt pénztár igazgató.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aranyosmaróti királyi törvényszék köröző levelet adott ki Peja Miklós 20 éves borossebesi illetőségű egyén ellen, aki a *Lévai kerületi munkásbiztosító pénztárnak volt az igazgatója* és ott a kezelésére bízott pénzekből 1916. év folyamán ötezerhét-százhatvannöve korona huszonnégy fillért elsikkasztott. A sikkasztó igazgató, hogy bűnét leplezhesse, a hivatalos könyveket is meghamisította, lapokat tépett ki és átírt a főkönyvben és a pénztárkönyvben. Az aranyosmaróti királyi ügyészség az Országos Munkásbiztosító Hivatal kérésére sikkasztás büntette és okirathamisítás vétsége miatt emelt vádat Peja Miklós ellen, aki azonban Léváról leleplezése után megszökött.

Az aranyosmaróti törvényszék Peja szökéséről táviratilag értesítette a borossebesi csendőrorst és az aradi rendőrséget. A rendőrség bűnügyi osztályánál Beretz Ferenc rendőrkapitány Böresök István detektivet bízta meg ezzel a nyomozással és a detektiv hamarosan kiderítette, hogy Peja az aradi Augusztus gyorssegély jótékony intézmény hivatalában állást vállalt, azonban nem Aradon lakik, hanem Borossebesen, ahol nincsen bejelentési kötelezettség. A nyomozó detektiv nyomozásának eredményéről értesítette a borossebesi csendőrorst, amely ma délelőtt Peja Miklóst lakásán meg is találta és letartóztatta. A sikkasztó és okirathamisító igazgatót átadták az aradi királyi ügyészségnek.

Csernovitzban halják már az ágyuzást.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Genf. A Daily Mail pétervári levelezője jelenti, hogy miután az ideiglenes kormány a hadseregben előtört engedetlenségeket és lázadásokat hivatalosan nyilvánosságra hozta, nem szabad elhallgatni, hogy a helyzet a tekintetben a lehető legrosszabb. Nemesak a fronton, hanem az ország belsejében és a katonai raktárakban is megtagadta a legénység egy nagy része, kivált a fiatalabb évfolyamok, az engedelmességet. A pétervári nagy tartalékok már tíz nap előtt megkapták a parancsot, hogy induljanak a frontra, de még ma is Péterváron vannak, mert a parancs teljesítését megtagadták.

A Morningpost pétervári levelezője az orosz hadsereg felbomlási processusáról beszél és arra, hogy Oroszországot megmentse a demokráciának egyetlen módjaként azt jelöli meg, hogy az összes szövetségesek haladéktalanul magukévá tegyék az orosz hadicélok formuláját.

Lemberg. Julius 20-ika óta naponta sok ezer orosz foglyot szállítottak be ide. Sok sebesült angol és francia tisztet, akik résztvettek a Tarnopol előtti harcokban és akiket a menekülő oroszok tehetetlen állapotban hagytak hátra, szállítottak be a lebergi kórházakba.

Hága. A Temps jelentése szerint az angol páncélozott automobílok és az angol segédsapátok a visszavonuló orosz front harcaiban önfeláldozó szerepet játszottak, amennyiben fedték a visszavonulást. Az oroszok azonban cserbenhagyták szövetségeseiket úgy, hogy az angolok további helytállása hiábavaló lett volna. Nagy hidegvérrel sikerült a megmaradt készleteket rövid idő alatt megsemmisíteniük vagy elszállítaniuk.

Zürich. A Tagesanzeiger a harctéri

helyzetről írott tanulmányában azt mondja, hogy az oroszok második tehermentesítő offenzívája Vilnánál és a román harcra vonalon nem csinál zavart, mert a harcok színhelye ettől sokkal messzebb esik, semhogy a helyzeten segíthetne. Esetleges mentés csak az lenne, ha a fronton jelentékenyen visszavennék állásaikat.

Zürich. Svájci lapok katonai cikkirői az oroszok galíciai veszteségeit három négyszáz-ezer emberre becsülik.

Amsterdam. A Daily News pétervári tudósítója jelenti: A kelet galíciai helyzet óráról-órára komolyabb lesz. Csernovitzban órák óta hallják az ágyudörgést.

Sikeres német támadások.

Berlin, július 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsaportja:

A flandriai tüzérségi csata kedvezőtlen látásviszonyok következtében tegnap átmenetileg ellanyhult. Este ismét a legnagyobb hevességre fokozódott. Az angolok megismételt erőszakos támadásai védelmi övezetünkben meghiusultak. Az Artoisban délután a tüztevékenység mindenütt lényegesen erősödött. Éjszaka az egész arevonalon ellenséges felderítő csapatok előretöréseit utasítottuk vissza. Hommécourt-nál, St.-Quentin-től északra württembergi rohamcsapatok az ellenséges állásokba betörve, nagy számmal hozták vissza magukkal angolokat.

A német trónörökös hadcsaportja:

A Chemin des Dameson, Xillestől

délre és a Hurtebise Majornál, valamint a nyugati Champagneban, a Mont Haut-on a franciák veszteségteljes sikertelen ellentámadásokat intéztek. A foglyok száma és a zsákmány nagyon megnőtt. Az Ailleszszakaszon több mint 1450 ember, azonkívül 16 géppuska és 70 gyorstöltő fegyver került kezünkre. A Suipestől keletre az egyik árokdarab ellen végrehajtott rajtaütés alkalmával számos franciát ejtettünk foglyul. **Ludendorff**, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Erdély megmentése.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Az erdélyi gazdasági egyesületek nagy küldöttsége tisztelgett ma Mezőssy Béla földművelésügyi miniszternél *Josika* Gábor báró vezetésével, hogy az erdélyi birtokpolitika rendezésére a minisztert és a törvényhozás segítségét kérjék. A küldöttségben résztvettek *Papp* József dr. főispán, és *Haller* Gusztáv kolozsvári polgármester vezetésével a gazdasági egyesületek vezetői. *Josika* Gábor báró nyújtotta át a miniszternek az egyesületek memorandumát, amely kifejté, hogy az utóbbi évtizedek birtokforgalmi tünetei aggodalmat keltő jellegűre vezettek.

Már 1913-ban bemutatták a kormánynak azt a tervszerű földbirtok szerzési akciót, amelyet a *románok a magyarság rovására* évtizedeken át megterveztek és folytatnak. Az idén és tavaly is igen sok erdélyi magyar birtok cserélt gazdát. A mai kedvező hadihelyzet arra indította az egyesületeket, hogy Erdély erősítését célzó, már négy év előtt elkészült javaslataikat előterjessék. A memorandum egyik főpontja, hogy Kolozsváron a létező pénzintézetek bevonásával egy új *földhitel intézetet létesítsenek*, amely az erdélyi birtokosok jelzálog hitel igényeit könnyen kielégítse. Engedélyezzen a kormány Erdélyben hitbizományi alapítást, amely azonban ötszáz holdnál kisebb nem lehet. A telepítés felkarolandó. Amerikában és Romániában élő magyarok a kinálkozó viszonyok lehetőségéről tájékoztatandók. Telepítési célra egyszerre ötvenmillió koronát, azután tízmillió koronát vegyenek fel a költségvetésbe.

Végül kéri a memorandum, hogy a bankok és a magánszemélyek által megvett birtokok tíz éven belül ne legyenek parcellázhatók és a székely birtokok felaprózásának megakadályozására oly öröklési rend megállapítását, amely a birtokok egy kézen maradását biztosítja.

A miniszter válaszában kijentette, hogy a kormány programjába vette a birtok rendezési akciót és már *összel benyújtja a törvényjavaslatait*. Reméli, hogy ebből nem csinálnak pártkérdést. Közölte a küldöttséggel, hogy bár felkérte *Bethlen* István grófot, hogy a sürgős eseteket vizsgálja meg és ha bármely megyében a birtok elmozdítása a magyarság rovására menne, azt közvetlenül neki jelentse.

A minisztert a küldöttség lelkesen megelégedte.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit

hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Oroszország köztársaság. — Kronstadt elszakadt Pétervártól.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelenti: A halálbüntetés visszaállításán kívül elrendelte az ideiglenes kormány két három tisztból és három legénységi állományu katonából összeállítandó haditörvényszék felállítását az egész harcvonalon.

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelenti: A hadügyminisztert és a belügyminisztert felhatalmazta a kormány, hogy beszüntethessék oly időszaki nyomtatványok megjelenését, amelyek engedetlenségre, kötelesség szegésre, erőszakosságra és polgárháborúra izgatnak. Az ilyen lapok szerkesztőit bíróságok elé fogják állítani.

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelenti: A zavargások miatt, amelyek Németországot nagy győzelemhez jutatták, vizsgálat indult meg. A kormány elrendelte a lázadásokon résztvevőknek kinyomozását és letartóztatását.

Stockholm. Burzew most azzal vádolja Gorkij, Maximot, mint azelőtt Lenint, hogy a németek ügynöke.

Stockholm. A kormány újjászervezése után Kronstadtban, ahol övé a hatalom, a Bolseviki párt elhatározta, hogy végleg elszakad Pétervártól és Kerenski parancsait nem teljesíti.

Stockholm. Kerenski a kormány, nevében felszólította a kronstadti katonát és munkástanácsot, hogy az erődítményeket arzenált és hadihajókat adja át egy katonai bizottságnak, mert ellenkező esetben Kronstadtot ostrom alá veszik. — Az orosz kormány eddig Leninnek 1600 párthívét fogatta el.

Stockholm. Az ideiglenes kormány elhatározta, hogy augusztus elsején proklamálja a köztársaságot.

szolgálati ideje. Kérni fogják a nyugdíjazást: *Fittler Imre* kuriai tanácselnök, *Balázsovits József* kuriai tanácselnök, *Haupt Albert* kuriai bíró és a budapesti főügyész *Czárán István*, aki magas kora miatt kérte nyugdíjazását. Ezenkívül egyéb változások is lesznek, amelyeket nagyarányu előléptetések fognak követni.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi heti műsor.

Péntek, szombat vasárnap d. u. és vasárnap este: *Gál Gyula*, a Nemzeti színház művészenek és művészársainak vendégjátéka. (Az összes előadásokra jegyek előre válthatók a téli színház pénztáránál.)

* *Gál Gyula az aradi színházban.* Intim művészi estély keretében láttuk viszont ma este *Gál Gyulát*, a nemzeti színház nagy művészt. Ugy lépett ő ma este élénk tanítványával, mint amikor egy üstökös fut végig az égen s nyomában futnak apró kis meteorok, csillogó semmiségek, hogy közös fényükkel bevilágítsák egy pillanatra az égboltot s az égre tekintőknek gyönyörűséget nyújtsanak. Míg évről-évre *Gál Gyulában* az előadóművészt láttuk a maga teljes szingazdagságában, addig ma este egy rajongó idealistát ismertünk meg benne, egy ritka lelkesedéssel megáldott mestert, aki telve a legszebb idealizmussal végig járja tanítványával, fiának és saját magának munkájával az országot, hogy a hártérről majd egyszer, a nagy virradat napján hazatérő fiainknak ébren tartsa az otthont melegítő kulturát és művészetet. Ebben a nemes törekvésében érte őt ma este az aradi színpadon az elismerő tapsok legszebb formája. Unnepelte őt a közönség mint író, mint előadóművészt és mint mestert s vele együtt szívesen tapsolt sok reményre jogosító tanítványának *Andorffy Ica*nak, *Hegvi Rózsina*nak, *Kürthy Lászlónak*, *Ráday Dénesnek* és *Szöke Lászlónak*, és annak a poétának, akire ma este talán legbüszkébb volt *Gál Gyula*, s akinek költeményeit a lelke legmélyéről fakadó érzéssel fejezte ki: a katonafiának. — s. — v.

* *A színház hírei.* Utolsó két előadás. Holnap és holnap után vasárnap tartja a társulat két utolsó előadását. Mind a kettő *Gál Gyula* a Nemzeti Színház művészenek és művészársainak vendégfelléptével. A műsoron *Gál Gyula* darabjai szerepelnek, melyekben a kiváló vendégművész a vezetőszerepeket játsza. A társaság többi tagjai mind elsőrangú művészek. *Vasárnap délután: Gál Gyula vendégfellépte.* Felejthetetlen műélvezetben lesz része vasárnap délután a színházbarát közönségnek, amikor *Gál Gyula*, a Nemzeti Színház nagy művésze és művészársai vendég szerepelnek. A műsor természetesen éppen olyan tökéletes, mint az esti előadásé. Ez lesz egyuttal a nyári idény utolsó délutáni előadása.

* *Boross Géza kabaréja a Fehér Kereszt szállóban.* Augusztus hó 1-én, szerdán és augusztus hó 2-án, csütörtökön tartja *Boross Géza* társulata előadásait a Fehér Kereszt téli kertjében. Fellépnek: *Boross Géza*, a „Modern Színpad” tagja, *Palotai Elza*, a „Vigszínház” tagja, *Herceg Jenő*, az „Apolló-kabaré” tagja, *Gelért Lajos*, a „Modern Színpad” tagja, *Czeglédy Gyula* zeneszerző, *Faragó Sári*, a „Fővárosi Orfeum” tagja. Színré kerülnek: *Cigaretta*. Tót asszonyok. A jövedelmi és vagyonszerző. Hadiözvegy. Te szegény pesti polgár. A nagyszerű Teréz. A műsört írták: *Gábor Andor*, *Nádas Sándor*, *Kováry Gyula*, *Harsányi Zolt*, *Orbók Attila*. Magánszámok és duettek: *Szokj le róla*. *Optimista-Pessimista*. Dal a maximumról és a minimumról. Szövegét írta: *Gábor Andor*, zenéjét szerezte *Szirmay Albert dr.* Konferancier: *Herceg Jenő*. A zongoránál ül *Ceglédy Gyula*. Kezdeté 8 órakor. Naponta teljesen új műsor. Helyárak 4 és 3 korona.

Veronika históriája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Orgona és gyöngyvirág illatától mámoros májusi estén a falu szépe, Csipcsala Veronika unalmasnak találta az aradmegyei tót falut. Őt már nem elégitette ki sem a harmónika, sem pedig az otthon maradt két-három nyomorult szépevése, vágyott valami után, amit sokszor megálmodott, amit a faluban nem lehet végig élni. Hamarosan el is határozta magát, kis batyuba összekapolta motyóját és dobogó szívvél kilopódzott a vasúti állomáshoz, váltott magának egy harmadosztályu jegyet és beült a kocsis egyik sarkába és várta a vonat elindulását. A vonat elindult, Veronika megszökött.

Az aradi állomáson Veronika kiszállt s mint aki nem tudja, hogy mit kezdjen, fél és alá ügyelgett a perronon. Egyszerre csak megkezdődött a kis tót leány álma a való életben. Egy fess hadnagyocská szemét vetett a csinos falusi leányra. Furesa flirt lett a dologból: a tót leány és a katonatiszt között. Az eset megindult és folytatása következett, mikor pedig Veronika visszajött a séta után, munkától érdes tenyerében papírost szorongatott, egy ropogós ezrest. Ezt kapta a tisztcséskétől a szóra-köztetésért.

Az ezres bankóval a kezében Veronika nem tudta, hogy mit csináljon, égette kezét a pénz, szerette volna apróra váltani, megszólította tehát a vasúti portást és kérte: váltaná fel neki az ezres bankót. A portásnak gyanus volt a leány és figyelmeztette a rendőröket, akik bizony letölték Veronikát, bekisérték és a megkezdett álmom — fogdában nyer befejezést. Másnap reggel a bíró elé vezették Veronikát és a szigorú bíró csavargásért és még más kihágásért 30 napi elzárásra ítélte a pityergő Veronikát, az ezer koronát pedig lefoglalta, miután annak szerzése nem volt kellőleg tisztázva. Mert a szigorú bíró nem fogadta el Veronikának azt az indoklását, hogy ő azt a gróftól kapta. És így Veronika az 1000 korona nélkül rabkosztra került.

Eltelt a harminc nap. Veronika kiszabadult s motyójával a kezében épen úgy, mint mikor a városba megérkezett, nem tudta, hogy mihez kezdjen. Egyszerre csak kiderült az

arca. Meglátott egy ráncos képű anyókat, aki nem régen fatubelije volt, hozzá sietett és elpanaszolta neki szíve bánatját, elmesélte neki az ezer korona történetét. A tót asszony szeme felcsillant;

— Gyere hozzám, szívem Veronikája — szolt a leányhoz — adok neked szállást, mindent.

Veronika megörült az ajánlatnak és elindult hazafelé.

Másnap elment a tót asszony a csendőrségre és feljelentést tett lopás miatt. Előadta, hogy a lakásába fogadott egy leányt, aki távollétében az asztalfiókjából szekrénye kulcsát kivette, a kulccsal szekrényét felnyitotta és az abban lógó kabátból ezer koronát elloptott. A nyomozás megindult. Veronika megint a bíró elé került. De mikor ráolvasták a vádat, kiderült az igazság, mert a leány vallani kezdett.

— Bíró ur, én nem loptam azt a pénzt, már megmondottam első ízben is, hogy az ezer koronát nekem a gróf adta, de mert a pénzt lefoglalták, ki kellett valamit találni, hogy hozzájussak.

Ekkor Veronika pityergőre álló szája mosolyogni kezdett, szeme pedig ravaszul csillogott:

— Az öreg tót asszony, aki lopás miatt feljelentett, adta nekem azt a tanácsot, hogy ő majd feljelent lopás miatt s így ő inkább megfogja az 1000 koronát kapni. Ha pedig a pénzt megkapta, ideadja nekem és én pénzt fogok neki kölcsön adni, ő majd minden jóval ellát s ha a háborunak vége lesz, haza jön a fia és elfog engem venni feleségül. Én vállaltam a lopást, de nem követtem el.

Ezután jött a szembesítés. Veronika szemébe vágta tanácsadójának az általa vallottakat s a tót asszony rosszul lett szimulálva be is ismerte, hogy az egész tervet együtt eszelték ki, hogy az ezer koronához hozzájussanak.

TORVÉNYKEZÉS.

§ *Változások a Kurián.* Budapestről telefonálja tudósítónk: Rövid időn belül a Kurián nagy változások lesznek. Több magasrangu bíró fog nyugdíjba menni, akinek kitelt a teljes

Zichy János gróf tanácskozásai.

Hírek munkapárti képviselők kilépéséről.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Egyik fővárosi estilap a következőket írja. A munkapárt egyes tagjainak tanácskozásairól és elhatározásairól szóló hírekre Tisza István gróf ismételtén cáfolatokkal felelt. Ezek a harcias kifakadások azonban nem állják útját az események természetes fejlődésének és „csak mosolyt” fakasztanak azok körében, akiknek a munkapártból való kilépése már befejezett tény. Hogy kik lépnek ki és hányan lépnek ki, az még bizonytalan. Bizonyos esapán az, hogy a kilépők első névsora hétfőn, a hó 30-án kerül nyilvánosságra. Ez ugyanis szorosán összefügg Serényi Béla grófnak vasárnap megtartandó putnoki programbeszédével, amelyre már több munkapárti képviselő kíséri el az Esterházy-kormány miniszterét.

Zichy János gróf tegnap felkereste Serényi Béla gróft és hosszasan tanácskozott vele. A munkapártból kilépő képviselők elhatározásukat azzal fogják megokolni, hogy az Esterházy kormány választójogi tervei a világháború nagy tanulságai alapján közelebb állanak meggyőződésükhöz, mint a régi pártvezér, Tisza István gróf merev zárkózottsága. Az újonnan kilépők egyelőre nem csatlakoznak az egyik kormányt támogató párthoz sem, hanem összeállnak azokkal a pártönkivüli hatvanhetes politikusokkal, akik már régebben eltávolodtak Tisza István gróf irányától és a munkapárttól, amely ezt az irányt követi. Ezek együttesen „választójogi tömörülést” fognak alkotni és ennek az egyesülésnek később sem lenne párt-színezete, csupán arra szolgálva, hogy szolidárisabban támogassák a szélesebb körű választójog megalkotását. A tömörülést hir szerint támogatni fogja Návay Lajos is. Remény van rá, hogy Zichy János gróf és hívei is segíteni fogják a választójoges munkapártiakat.

Ezekkel kapcsolatosan egy másik estilap a következőket írja és a hírt a felelősséget rá hárítja:

Zichy János gróf Szép-utcai palotájában ma délelőtt bizalmas megbeszélés volt, amelyen több munkapárti képviselő megjelent. Részt vettek a konferencián többen azok is, akik a választójogi megegyezés hívei. Megvitatották a kérdés részleteit és határozatot nem hoztak semmiféle irányban. Körülbelül harmincra tehető azoknak a száma, akik a munkapártból való kilépésük esetén Zichy János gróf vezérlete alatt külön párttá akarnak tömörülni. A lap egy névsort kapott azokról, akiknek a kilépésük a munkapártból várható. A névsor hitelességeért az újság felelősséget nem vállal, de bizonyos tekintetben kételkedéssel fogadja és a következőkben közli: Csuzi Pál, Hanthos Elemér, K. Jónás Ödön, Szilágyi Lajos dr., Jaross Vilmos, Siegescu József, Kazy József báró, Zákó Milán, Iklodi-Szabó János, Hajós Kálmán, Hajós József, Heinrich Antal, Karácsonyi Jenő gróf, László Mihály, Markhot Aladár, Majer Ödön, Nemes Zsigmond dr., Pirkner János, Szűllő Géza, Zsemberi István, Hindy Zoltán.

Szó van még arról, hogy a ceoporthoz fog csatlakozni Lukács György titkos tanácsos és Osziának András fiúmei képviselő is. Lukácsal nemrég tanácskozást folytatott Vázsonyi Vilmos igazságügyminiszter a demokrata pártba való belépése dolgában, de Lukács ekkor úgy határozott, hogy inkább bevárja a Zichy-féle alakulást és azt támogatja.

• Serényi Béla programbeszéde tehát zászlóbontása lesz az új alakulásnak.

Kilépés — Tisza beleegyezésével.

— Bécsből jelentik: A nemzeti munkapárt egyik vezető személyisége a *Neue Freie Presse*

budapesti levelezőjének a következőket mondotta el a folyamatban lévő tárgyalásokról

— A kormány lehetőleg el akarja kerülni a háberuban az új választásokat. Tagadhatatlan, hogy a munkapártban a választói reform kérdésében bizonyos engedékenység mutatkozik. Ha előzékenységre találunk a kormánynál, akkor mi is hajlandók vagyunk a választói jog reformjára vonatkozó felfogásunkat revízió-
nak alávetni és álláspontunkat a további kiterjesztés irányában módosítani. A kormány-
nak döntenie kell, mielőtt még nem késő.

A kompromisszumra irányuló akció a munkapárt egységét semmiképpen sem érinti. A párt erősen összetart és minden ezzel ellenkező állítás a mesék birodalmába tartozik. Csak egyetlenegy embernek van a pártban elegendő tekintélye arra, hogy a kompromisszum kérdésében tárgyaljon: ez az ember Tisza István. Minden más külön akcióról szóló hírt nem kell komolyan venni. A kormánnyal való megegyezés csak a munkapárt séríthetetlen fenntartása mellett jöhet létre. A tárgyalások tovább folynak és arra, hogy létrejön a kompromisszum nem kedvezőtlenek a kilátások.

Az ipari munkások jobb élelmezése.

A Magyar Tudósító jelenti: Ma délelőtt minisztertanács volt, amelyen folyó ügyeket intéztek el és különösen a munkások és tisztviselők élelmezésének megjavítását tárgyalták.

SPORT.

+ F. T. C. I-33-as úszók futball mérkőzése. Szorgalmas traininggel készülődik a tiszti csapat a vasárnapi mérkőzésre, mert méltó ellenfele akar lenni az F. T. C. csapatának. Az eddig elért nagy eredmények indították arra a tiszti csapatok vezetőjét, hogy egy ilyen első klasszisa csapatot mint az F. T. C. mérjék össze erejüket. A tiszti csapatban látjuk Szendrő válogatott, Guttilig M. T. K., Molnár Sz. A. C., Czákó A. A. C., Dencig, Bartófi, Kocsis, Russu A. A. C. régi rutinnirozott játékosokat. A katonazene kezdete 1/5 órakor, mérkőzés 5 órakor. Fedett tizen, büffet. Jegyek Block H. cégnél kaphatók.

Egy millió asszony egyenruhában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Angliában egész asszonyhadsereg van, amely most a bevonult férfiak helyett dolgozik. Több mint egy millió nő foglalatatoskodik az állami és magánvállalatokban. Nem lehet tehát csodálkozni azon, hogy az idők folyamán a praktikus tapasztalatok alapján kialakult eme háborús asszonyok viseletében az időknek megfelelő divat. Az asszonyi ösztön, továbbá az a gyönyörűség, amit a foglalkozással járó különös ruházatkodás — nyújt a nőknek, olyan ruhákat termelt, amelyek már megközelítik az uniformist és egy egész új divatáramlatot jelentenek. Már könyv is jelent meg a háboruban dolgozó asszonyok ruháiról és divatlapok is keletkeztek, amelyek azt a célt szolgálják, hogy minél praktikusabb és olcsóbb ruházatkodási módokat találjanak ki annak az egy millió asszonynak, akik a férfiak helyett szerszámot vesznek a kezükbe.

Valóságos társadalmi sport volt eleinte, hogy a nők férfifoglalkozásokra vetették magukat, azonban ezzel még nincs az mondva, mintha az asszonyok ne végeznék a legnagyobb komolysággal és kötelességtudással az elvállalt feladatot. Azonban az idők jele, hogy ama százezer asszony között, akik földműves munkára adták magukat, több mint a harmad-rész a jobb társadalmi körökhöz tartozik. Tehát olyanok, akik ezelőtt legfeljebb sportból tartózkodtak a szabadban. Most elhagyták

nyes életmódjukat; elegáns lakásukat, elmentek a vidékre, hogy az ország élelmezését is elősegítsék. Minthogy szakítottak eddigi életmódjukkal, változtattak öltözködésükön is és egy igen praktikus falusi kosztüm keletkezett, amely kivágott bluzból, rövid nadrágból és láb-szárvédőből áll. Az angol lapok azt mondják, hogy ezek a nők így is igen fessek.

Ugy mint ezek a „paraszt asszonyok” úgy más foglalkozásuk is külön ruhát teremtettek maguknak. A kézművesek leginkább vörös szegélyes kékszinű munkaköpenyben járnak. A sürgönykibordók ép olyan egyenruhát hordanak, mint férfi kollégáik, csak az a különbség, hogy most a sapka alól szőke haj kandikál ki. A nagy szállodákban női groomok áldogálnak, zöld, szinű ezüsttel kivart livrében és kezelik a liftet, a telefont.

Igen sokszor láthatók London utcáin asszonyok, akik úgy vannak öltözve, mint tengerész tiszték. Ezek a villamos társaság alkalmazottjai. A vasuti állomásokon a női kalauzok portások és hordárok ép úgy vannak öltözve mint a férfiak, sőt a bankokban, a törvényszéki termekben a köz- és magánhivatalokban az üzleti könyvre, vagy az aktára hajló szőke vagy barnafejű lányok ugyanolyan lüszterkabátban dolgoznak, mint azok, akik most káki egyenruhában a francia fronton véreznek.

Igen sok angol városban női tűzoltók is vannak és ezeknek is meg van a maguk egyenruhájuk. Azt mondják, hogy ezek a derék asszonyok igen bátrak és erélyes munkával már sok dicséretreméltó tettet hajtottak végre. Lon-

doni specialitás azonban a sötét-kékbe öltözött és kék sapkájú női rendőrök, akik osténkint rendszeren párosával, a sötét mellékutcákban, vasutállomások és parkok közelében, sőt a város környékén cirkálnak. Legfőbb feladatak az, hogy züllött nővéreikre vigyázzanak, mert Angliában a legszigorubb rendeletek ellenére is, rendkívül el van terjedve az iszákosság a nők között. Ezeknek a női rendőröknek az a feladatuk, hogy a korcsmákat járják sorra és ahol asszonyokat találnak, azokat előállítsák.

Angliában azonban valóságos egyenruhát viselő nők is vannak és ezeket katonailag szervezett csapatoknak a tagjai. Ismeretes, hogy egész asszonyezredekét szerveztek olyan önkéntes nőkből, akik egy német invázió esetre kötelezték magukat harcra lépni, de ma a muzeumokban teljesítenek őrszolgálatot, vagy pedig a városi és állami hivatalokban, mint szolgálk vannak alkalmazva. Teljes katonai kiképzésben részesültek és a kiválóbbakat mint auttomobil vezetőket a frontra is elküldik teljes tábort felszereléssel, úgy, hogy gyakran alig különböztethetők meg a férfiaktól. Nagyszerűen beváltak a Zeppelin-támadásoknál, mert nemcsak közbiztonsági szolgálatot teljesítettek hanem a romok alá kerülteket megmentették ki és a sebesülteket szállították. Az ugynevezett, Womens Auxiliary Corps tagjai pedig teljesen katonai szellemben kiképzett és szervezett nők, akik ugyanolyan egyenruhát viselnek mint az angol katonai tisztviselők. Ezek különösen katonai raktárak vezetői, hadiműhelyek előmunkásai és teljesen megbízhatóknak bizonyultak.

Holnap három esztendeje.

Mi történt 1914. július 28-án?

— Az Aradi Közlöny tudósíkjától. —

1914. július 28-án történt meg a formális hadüzenet Szerbiának, viharos nap volt ez.

— *Mindent megdöntöttem és megfontoltam* — szólott a király Szózatában népeihez.

A királyi manifesztummal egyidőben megjelent a Szerbiához intézett hadüzenet.

Az angol diplomácia közben azon fáradozott, hogy az általa felvetett nemzetközi konferencia ideálját megvalósítsa, azonban 1914. július 28-án az Aradi Közlöny a következőket írta bécsi tudósítójának jelentése alapján.

„Itteni diplomáciai körökben úgy tudják, hogy az itteni angol nagykövét eljárta abban a meghívatásban, amelyet Sir Edward Grey az alsóházban tartott beszédében kitálatásba helyezett. Az a felelet, amelyet kapott, tartalmazza a köszönet kifejezéseit az angol kormány közvetítéseért és ama nemes indokok méltányoló elismerését, amelyek diplomáciai akcióinál kétség kívül vezeték, de tartalmazzák annak bejelentését is, hogy ez a lépés elkésett, mert akkor történt meg, amikor hadüzenetünk Szerbiának már alá volt írva. Azonban nem céltalan az angol akció abból a szempontból, hogy Szerbia és a monarchia konfliktusát szűk körre szorítsa és ne veszélyeztesse az európai békét.”

Este a monarchia népei megtudják, hogy a király megszakítja az ischli nyaralását és Schönbrunnba utazik. A német császár július 28-án visszatért Kielből Berlinbe. Poincaré elnök lemondta látogatását Koppenhágában és a következő sürgőnyt küldte a dán királynak: A helyzet komolysága azt parancsolja, hogy egyenesen visszatérjek Franciaországba, ahova a minisztertanács, a közvélemény tolmácsa hívott vissza.

Július 28-án Jures Brüsszelben ezt mondotta: Biztosíthatom Európát, hogy a francia kormány a békéért dolgozik és a békét akarja.

Néhány nap múlva a szónok halott ember volt.

A német birodalmi kancellár ezen a napon a következőket sürgönyözte a párisi német nagykövetnek:

„Óráról-órára szaporodnak azok a hírek, amelyek azt jelentik, hogy Franciaország háborúra készül. kérem tegye ezt szövé a francia kormánynál és figyelmeztesse behatárolva, hogy ezek az intézkedések hemmünket óvó intézkedések megtétele szorítanak. Háborus veszedelmet kellene proklamálnunk és ha ez nem is jelent még behívást és mozgósítást, mégis fokozná a feszültséget. Állhatatosan hisszük a béke fenntartását.

Az angol sajtó még mindig azt sürgözte, hogy valamennyi hatalom egyesüljön Oroszország ellen. A hivatalos Westminster Gazette így írt: „Természetes, hogy a békét akarjuk és a megegyezést közvetítjük.” A Standard hangsúlyozta, hogy Angliának a többi államokkal az a kötelessége, hogy Oroszországot visszatartsa. Párisban a Journal de Párisban Delonclé volt miniszter rámutatott arra, hogy Anglia közvéleménye a monarchia mellett van és azt kívánta, hogy a kontinens államférfiai is forduljanak szimpátiáinkkal a monarchia felé, amelyik sokat szenved Szerbia üzeiméi miatt.

Londonból jelentik, hogy Asquith az alsóházban úgy nyilatkozott: Nem álltak be újabb bonyodalmak, amelyek elégségesek lennének

arra, hogy a háznak további jelentéseket tethessen.

Július 28-án esie a német birodalmi kancellár nevezetes tárgyalást folytatott az angol nagykövettel Anglia állásfoglalásáról egy esetleges német-francia-orosz háborúban. A kancellár ezt kérdezte:

Megigéri-e Nagybritánia, hogy semleges marad háború esetén, ha Németország Hollandiát érintetlenül hagyja és Franciaország területiális épségére, eltekintve a gyarmatokról, tekintettel lesz.”

Anglia válasza tagadó volt.

Közben a monarchia és Szerbia között elhangzottak az első lövések.

A Magyar Távirati Iroda első hadijelentése a következőképen hangzott:

„A szerbek ma 1 óra 30 perckor felrobbantották a Zimony belgrádi összekötő hidat. Gyatagságunk és tüzérégünk erre a dunai monitorokkal a hid túloldalán levő szerb pozíciókat lőni kezdték. A szerbek rövid harc után visszavonultak. Veszteségeik jelentéktelenek.”

Pétervárról a következő hivatalos jelentést tették közre:

„A fővárosban és a birodalom más városaiban az utolsó napokban lezajlott számtalan hazafias tüntetés bizonyítja, hogy a szilárd és nyugodt orosz politika a lakosság széles rétegeiben szimpatikus fogadtatásra talált. A kormány mindazonáltal reméli, hogy a népérzetnek kifejezése nem fogja az ellenségeskedésnek lárszatát felvenni azokkal a hatalmakkal szemben, amelyekkel Oroszország békében él és változatlanul békében kíván élni. Midőn a kormány a népielek fölbogásából erőt merít és az alattvalókat mérsékletre és nyugalomra inti, egyszersmint őrt áll Oroszország méltósága és érdekei felett.”

Lászlólag tehát a mérséklet politikáját prédikálták, a pétervári osztrák-magyar követtség július 28-án felhatalmazást kapott, hogy Sassonovval a tárgyalásokat megkezdi. Az orosz kormány tudniillik fenyegető magatartását arra vezette vissza, hogy monarchia még semmiféle tárgyalásba nem bocsátkozott. Gróf Szapáryt tehát felhatalmazták a Szerbiához intézett jegyzékről az orosz külügyminiszternek felvilágosításokat adni és minden izgalmat lecsillapítani, melynek orosz részről folytatása lehetne s ezenkívül Sassonovval a direkt osztrák-magyar kérdésekről tárgyalásokat kezdeni.

Július 28-án az orosz kormány hivatalosan közölte Berlinben, hogy négy hadkerület mobilizált. Ezen a napon a német követ hosszabb beszélgetést folytatott az orosz külügyek vezetőjével A Berlinbe küldött jelentés erről a többek között a következőket jelentette:

„A miniszter megkísérelte, hogy rábeszéljen, hogy kormányomat rábeszéljem a hatalmak tanácskozásán való részvételre, ahol osztrák-keletet lehetne találni Ausztria-Magyarországra barátságos uton hatni, hogy mondjon le azokról a követelményekről, amelyek a szuverenitást megsértik.

En arra az álláspontra helyezkedtem, hogy az, miután Oroszország a mobilizáció végzetes lépését elhatározta, minden eszmecserét nélkülöznek, ha ugyan nem fölöslegesnek

tartunk. Ámít most Oroszország Ausztria-Magyarországtól kíván, ugyanaz, mit Ausztria-Magyarország kíván Szerbiától, a felségjogokba való helyenulás. Ausztria-Magyarország megígérte, hogy Oroszország érdekeire tekintettel lesz, a kettős monarchia tehát végezze el a dolgát Szerbiával egyedül.”

Ugyanazon a napon a német katonai attasé jelentést tett Berlinbe egy beszélgetésről, melyeket az orosz vezérkari főnökkel folytatott. A seregnyben többek között ezek vannak:

A vezérkari főnök magához kéretet és ki nyilatkozta, hogy éppen öfelségétől a cártól jön. A hadügyminisztertől felhatalmazása van, hogy előttem kijelentse, hogy minden úgy marad, amint két nappal ezelőtt a miniszter jelentette. Irásbeli megerősítést kívánt föl nekem és a legünnepélyesebb formában kijelentett becsületességére fogadta, hogy a mobilizáció kihirdetése, az az sem egy embernek, sem egy lónak behívása délután 3 óráig nem történt meg. En kijelenttem a generálisnak, hogy az ő kijelentései után talány előtt állok. Az ő tisztii becsületességére jelentette ki, hogy e lüresztelések valótlank s valahol egy hamis Alarm hangzhatott el. En a vezérkari főnöknek ezt a beszélgetését, a beszerzett pozitív adatok alapján nem tarthatom másnak, mint a mi tévedésbe ejtésükre készült kísérletnek.”

Július 28-án érkezett meg a cár felelete arra a sürgönyre, melyet a német császár egyenesen hozzá ímézett. A felelet a következőképen hangzott:

Pétervár-Palota, 1914. július 28.

„Örülök, hogy vissza érkezettél Németországba. Ebben a pillanatban esedezve kérek, hogy légy segítségemre. Egy aljas háború lett megőzve egy gyenge országnak. Oroszországban a felháborodás ez ellen hallatlan magasfokú és én osztozom benne. Előre érzem, hogy a német gyakorolt nyomásnak nem alak majd sokáig ellentállani és kényszerítve leszek oly intézkedéseket tenni, amelyek a háborúhoz vezetnek. Hogy egy olyan szerencsétlenséget, amilyen az esetleges európai háború lenne, elkerüljünk régi barátságunk nevében kérek téged, tégy meg minden lehető, hogy szövetségeseidet tartsd vissza, nehogy messzire menjen. Miklós.”

Vilnos császár válasza:

Öfelsége a cárnak.

1914. július 28. 6.30 d. u.

„Táviratodat megkaptam és magam is osztom béke-kívánságaidat. Mégis, mint ahogy már hozzád intézett első táviratomban mondtam — Ausztria-Magyarország eljárását nem tekintem „aljas háborúnak”. Ausztria-Magyarország már tapasztalta, hogy Szerbia ígéretei, ha csak papíron vannak, megbízhatatlanok. Nézetem szerint Ausztria-Magyarország eljárása, nem más, mint kísérlet, hogy teljes biztosítékot kapjon arra, hogy Szerbia ígéreteit tényleg teljesítse. Ezt a nézetemet megerősíti az osztrák-magyar kormánynak az a kijelentése, hogy nincsenek terület foglalási igényei Szerbia rovására. Azt iszem Oroszország az osztrák-szerb háborúban mint néző szerepelhet, anélkül, hogy be kellene vonnia Európát egy olyan borzasztó háborúba, amilyent még nem élt át a világ soha. Azt hiszem, hogy kormányod és Bécs közti közvetlen megegyezés kívánatos és lehetséges volna, mely megegyezést, amint már megtáviratoztam, kormányom minden erejével támogatni fog. Természetes, hogy Oroszország katonai intézkedései, amelyeket Ausztria-Magyarország fenyegetésnek tekint-

het, a szerencsétlenséget meggyorsítanák és aludásnak az én közvetítő szerepemet, amelyet te barátságunkra való hivatkozással kértél s a melyet én készséggel felajánlottam. Vilmos.

Ilyen volt a helyzet 1914. július 28-án.

Huszonhét vagon zöldség ment el Ujaradról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A mai hetipiac különösen nagy volt Aradon. Zöldségben nem volt hiány. Főleg paradicsom volt rengeteg, amelynek egy koronáért adtak kilóját. Mindenki azt mondja, hogy olcsóbban is adnák a paradicsomot ha nem volna maximálva, mert az idén olyan paradicsom termés van, amilyenre már hosszú évek óta nem volt példa. Mióta a paradicsom árát maximálták, azóta mindenki ragaszkodik a rendelet szerint kérhető legmagasabb árhoz. Ha ez a maximálás nem történt volna meg, akkor a termelők beismerése szerint, ma már 40 fillérért lehetne vásárolni az aradi piacon a paradicsom kilóját. Tököt szintén nagy mennyiségben hoztak ma a piacra. A maximálás itt is helytelen, mert a nyers tök maximális ára nem áll arányban a vágott tökével, ami ehhez képest olcsó.

A vásárló közönség zöldség tekintetében ma nem panaszkodott az aradi piacon, még az árak ellen sem volt kifogása, ellenben annál nagyobb felháborodást keltett a szárnyas állatok hallatlan drágasága. Csirkéből, kacsból és libából nagyon kevés volt a felhozatal és ami volt, azt is dugva árusították a kofák méregdrága áron. Egy közepesen hizott libát nem lehetett ma kilencven koronánál olcsóbban kapni.

A zöldségfélék közül talán a csökukorica az egyetlen, amelyben panaszra van oka a közönségnek. Egy kis csövet ugyanis harminc fillérért árusítanak. Meg kell jegyeznünk, hogy az aradi étermekben és vendéglőkben egy koronát kérnek el a főtt kukorica darabjért.

A mai hetipiacon tapasztalt nagy zöldségbőség arra indította az Aradi Közlöny munkatársát, hogy a délelőtt folyamán ismét kimenjen Ujaradra és ott is körülnézzen. Herold Antal, a székesiőváros kiküldöttjének raktára előtt azt tapasztaltuk, hogy egymásután jönnek sváb asszonyok fejükön hatalmas zöldséggel megrakott kosarakkal és a raktár-előtt koscsik, hatalmas kosarak állanak már kiürítve, mert egész nap folyik a vásárlás. Herold mint

elmondotta, minden kényszer nélküli tud az ujaradi termelőkkel boldogulni, pedig munkájának kezdete óta már meglehetősen eszorította az árakat. A mai árak a következők voltak kilogrammonként számítva: zöld bab egy korona nyolcvan fillér, (Aradon 2.10 K), fehér tök 60 fillér, zöld tök 40 fillér, uborka 30 fillér, kalarábé 60 fillér és paradicsom 90 fillér. Mint Herold kijelentette holnap még olcsóbb árakon fog csak vásárolni. Azt is elmondotta, hogy már a harmadik vagon zöldségzállítmányt vagonizozza be és ismét felajánlotta, hogyha a városnak szüksége van rá, ötven métermázsá vegyes zöldséget bármikor szívesen átad. Káposzta nincsen Ujaradon. A kelkáposztáért 60 fillért fizet kilogrammonként, az édes paprika darabját 6 fillérért vásárolja (Aradon 12—20 fillér) az erős paprikát 2 fillérért (Aradon 6—8 fillér.)

Azt is elmondotta Herold Antal, hogy eddig még nem volt szüksége rekvirálásra, mert termelők elég terményt hoztak be maguktól.

Ha azonban ez mégis elakadna, akkor azonnal élni fog rekvirálási jogával.

— Mit csinál a Lutwák Izsák cég? kérdezte az Aradi Közlöny munkatársa.

— Lutwák most hagymát vásárol a hadsergeknek, válaszolta Herold, mert a hagyma még szabad cikk.

Herold Antal működésének kezdete óta huszonhét vagon vegyes zöldségárut küldött föl Ujaradról a fővárosba. Most van raktárán paradicsom hetven kosárral, kelkáposzta és uborka nyolcvan métermázsá és ötven métermázsá tök ismételtén kijelentette, hogy ebből a mennyiségből mindég szívesen add át a városnak a saját beszerzési árán. Az ujaradi községi tisztviselők is tőle szoktak vásárolni, mert lényegesen olcsóbban adja, mint amenny-

Foglalja le a polgármester Aradon a gabonát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mindióbban hangosabbá válik az az elégedetlenség, amely a kormány gabonavásárlási rendelete nyomán keletkezett. Különösen két intézkedés az, amely majdnem illuzóriussá teszi azt az egészséges elvet, hogy a városi lakosság gondoskodhatik a maga gabonaszükségletének fedezéséről.

Az egyik az, amely a város területére korlátozza a vásárlási engedélyt. Ez ellen a város tanácsa már megtette a szükséges lépéseket, kérve, hogy a korlátokat az Országos Közélelmezési Hivatal tájítsa, tegye lehetővé a vásárlást a vármegye bő járásában is. Az elintézés késik, pedig minden percért kár és nem azoknak van igazuk, akik azt hangoztatják, hogy az jár jól, aki minél később szerzi be a buzáját, mert akkor olcsóbb lesz. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a buza sohasem lesz olcsóbb, ellenkezőleg, az ára mindig drágul, mert ha nem így lenne, akkor nem adtak volna aradi asszonyok négy és öt koronát egy liter lisztért az elmúlt június hónapban. Nem tudjuk, hogy mire van rábizva ennek a kenyérkérdésnek gyors megoldása, de ha az igaz, a miről értesültünk és amíg az Országos Közélelmezési Hivatal elnökét a kormány nem nevezi ki, addig ebben a kérdésben döntés nem történik, akkor ez a legvaskalaposabb bürokratizmusnak a megnyilvánulása, amely ellen a legerélyesebben állást kell foglalnia a törvényhatóságnak.

Az Aradi Közlöny már napok óta állandóan rámutat a rendeletnek egy másik sarkalatos hibájára és felhívja a helyi hatóság figyelmét a gabonauzsorára és az e körül kialakult visszaéléseknek egész sorára. Hogy Aradon ma csak száz koronáért lehet kéz alatt búzát vásárolni, hogy a megvásárolt búzát becsempeszik. Ez ugyan összesség az előbb említett kérdésnek elintézésével is, de magában a rendeletben van olyan intézkedés, amely ezt az állapotot megteremtette. A rendelet ugyanis kimondja, hogy a zár alá vett gabonából mindaddig, amíg a Hadi Termény Részvénytársaság bizottsága át nem veszi, tehát október 15-ig, magánosok is beszerezhetik évi szükségletüket. Történik ez pedig olyanformán, hogy a hatóság kiállítja a vásárlási igazolványt, beleírja a termelő nevét és a beszerzendő gabona mennyiségét, amelyet a termelő maximális áron lenne köteles eladni a vásárlónak. És itt van a rendeletnek egy olyan hiányossága, amelyet a termelő úgy játszik ki, ahogy éppen akarja.

nyibe az ujaradi piacon a termelőknél kerül. Különösen a zöld babban van nagy differencia.

Herold is megerősítette azt a tapasztalatot, hogy burgonya és hagyma sem Ujaradon, sem Aradon nem kerül piacra. Nagyon helyes volna — mondotta Herold Antal — hogyha az Országos Közélelmezési Hivatal elfogadná az aradi főkapitánynak azt a javaslatát, hogy ezeknek a cikkeknek is állapítsák meg maximális árait és ezekre nézve is léptessenek életbe kivételi tilalmat.

Egyétként Ujarad utcáin azt tapasztaltuk, hogy ott a kofák titokban és dugva lefűdött kosarakból árusítanak ugyan burgonyát, de félháborítóan drága árban, literjét egy korona husz fillérért.

Először is a rendelet sehol sem intézkedik aziránt, hogy

a termelő köteles is a vásárlási igazolvány ellenében gabonát adni.

Teljesen adós marad azzal, hogy a hatóság a vásárlásra jogosult fél igényeinek érvényét is szerezhessen. Ezért kapott lábra az uzsora és ezért adják el kéz alatt a termést és csempeszik be a városba. A gabonához csak az juthat majd hozzá, aki már most titokban megállapodik a termelővel abban, hogy a maximális áron jóval felül veszi azt meg és csak majd később megy el a városházára, hogy a vásárlási igazolványát kiváltssa.

Ezen csak Varjassy Lajos polgármesternek egy merész és elhatározó cselekedete segíthetne. El kellene rendelnie azonnal az Aradon található egész új termésnek lefoglalását.

Erre már volt példa a múlt esztendőben is, Bácsbodrog vármegye alispánja már megcselekedte és a hajszála se görbült meg miatta. Ha a polgármester vár, amíg felterjesztésének megfelelően a Közélelmezési Hivatal elintézi a kiterjesztési kérelmet, addigra Aradon egyetlen szem buza nem lesz, mert már most is sokszorosan, hogy úgy mondjuk *tul jegyezték* azt horribilis árakon és az aradi közönség jó része drágábban lesz kénytelen kenyérének árát megfizetni. A megye területén vásárolt gabonát be is kell szállíttatni, a malomba kell fuvaroztatni, ami a mai viszonyok mellett tetemes költséget jelent.

Ha a polgármester megtenné ezt a merész lépést, akkor egyúttal ki kellene mondania a törvényhatóságnak, hogy az Aradon lefoglalt gabonát elsősorban a szegényebb néposztály szükségleteinek fedezésére használja fel, mert ez minden fillérrel kénytelen számolni és nagy differencia, ha megtakaríthatja a fuvar és azokat a költségeket, amelyek a vidéken történő vásárlással járnak.

Kizárási indítvány. A nemzeti munkapárt a Budapesti Tudósítót a következők közlésére hatalmazta fel: A nemzeti munkapárt intézősége megállapítja, hogy Hantos Elemér dr. országgyűlési képviselőnek az utóbbi időben tanúsított magatartása nem egyeztethető össze a pártúséggel. Emellett fogva az intéző bizottság a legközelebbi pártértekezlet elé javaslatot fog terjeszteni aziránt, hogy Hantos Elemér képviselő töröltessék a párt tagjai sorából.

Otszáz lépésről lőják le az oroszokat. — Nem akar az entente békét.

Érkezett reggel 3 órakor.

Stockholm. Péterváron az beszélnek, hogy a tizenegyedik hadsereg több mint 200 ágyut veszített.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz vezérkar jelenti július 25-ről: Az első gárda-hadtest az első dandár kivételével, amely Tarnopolt védelmezte önszántából, az ellenfél részéről gyakorolt nyomás nélkül elhagyta állásait és keleti irányban visszavonult. A 113., 153., 174. gyaloghadosztályok, amelyek Romanovsztól nyugatra eső vidékeken operáltak, feladták állásaikat és önként mögöttes országrészekbe mentek. A Szipripától nyugatra a németek Orecá környékén áttörték állásainkat és 24-én este csapataink visszavonultak. A Dnyesztertől délre egész a Kárpátokig csapataink folytatták a visszavonulást. Sztaniszlau utcáin kemény szuronyharc támadt az oda behatoló ellenséggel. A város lakói az erkélyekről és ablakokból kézi gránátokat dobtak a hátráló csapatainkra.

Berlin. A Wolf-ügynökség esti jelentése: Keletgalíciai előrenyomulásunk 26-án is jelentős előrehaladást tett. Csapataink a vitéz osztrák-magyar bajtársakkal együtt sikert siker után érnek el. Az oroszokat mindenütt, ahol előretörő csapataink elé vetették magukat, gyors és megsemmisítő csapásokkal megsemmisítették. Tarnopoltól északra és keletre elkeseredett harcok között Anienasna és Genisna szakaszáig törtünk előre. Az oroszok rendkívül súlyos veszteségeket szenvedtek. Űtegeink ötszáz méternyi távolságból tüzeltek a sűrű tömegekben előre kergetett orosz rohamoszlopokra.

A bombák olyan vérfürdőt rendeztek, amely a győzőknek és a legyőzötteknek örökké emlékezetes marad.

Ugyanilyen súlyosak voltak az orosz veszteségek a Trembovlától délre folyt harcokban is, ahol a Szerethen való átkelést kiküzdöttük. Az orosz front megéngése egész a román határig megnyilvánult az észak felől ható erős nyomás folytán. Az orosz harci front a Kír-libaba szakaszig összeomlott. Ezáltal az orosz visszavonulás 350 kilométernyi óriási frontszélességre terjedt. Mikuhejn helyiségben, amely közvetlen északra fekszik a Jablonica magaslattól, az oroszok olyan rémtetteket követtek el, amely felülmúlja a szokott méreteket.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A román vezérkar jelenti 25-én: A Kárpátok déli szélén Razora és Avarescu tábornokok csapatai megkezdték az offenzívát és megszállták Maresi és Golokamin falvakat. Több száz foglyot ejtettünk, tizenkilenc ágyut, köztük több nehéz löveget, zsákmányoltunk. Ez a siker a fényes vezetésnek és az orosz-román haderők összeköttetésének és a szövetséges tüzéség erőteljes tevékenységének köszönhető. Ma este az ellenség vonalát széles fronton benyomtuk.

Pétervár. A Távirati Ügynökség jelenti: Kereszky miniszterelnök ma délután megjelent a katonák és munkások tanácsa központi bizottságának ülésén és közölte a bizottsággal a nemzetközi konferenciára való meghívást. A miniszterelnök lendületes beszédben, többek között a következőket mondta:

— Azok a csapások, amelyeket a fronton és a mögöttes országrészekben szenvedtünk olyan súlyosak, minden erőnket össze kell gyűjteni, hogy azokat ártalmatlanná tegyük, magunkat megvérdhessük és kivívott szabadságunkat megszilárdíthassuk. A július 31-én

megtartandó konferencián a kormány az országhoz felhívást kíván intézni, hogy a kormányt rendkívül súlyos feladatában támogassa és amelyben a kormány az ország helyzetét nyíltan feltárja. Frontunk áttörése termékeny talajt készített az ellenforradalom számára. A kormány szilárd elhatározása, hogy az anarchiát és a reakciót leküzdje.

Oseidze a kanonák és munkások tanácsának elnöke válaszában kijelentette hogy a kormány e bizottságban hatalmas támogatóra és segítőtársra talál a forradalmi Oroszország megmentésére.

Páris. Az Havas ügynökség jelenti: A balkáni helyzetnek megvizsgálására összeült konferencia ma tartotta utolsó ülését, amelyről a következő nyilatkozatot tették közre: A szövetséges hatalmak elhatározták, hogy nem teszik le addig a fegyvert, amíg el nem érik azt a célt, amely minden másnál előbbre való nekik: Olyan bünös támadás megismétlődésének meggátolását, amilyen az a támadás volt amelyért a központi hatalmak imperiálizmusa a felelős.

Mi történik a talpbőrrel?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Kaptuk a következő levelet: Tiszteit szerkesztő ur! Szóvá kell már tennünk ezt a kérdést is, mert úgy látjuk, mintha a cipészek nemzeti ajándéknak tekintenék a Bőr Központ által Arad városa részére havonként kiutalt talpbőr mennyiséget.

Ugy tudjuk, hogy a Bőr Központ a kereskedelmi és iparkamara útján maximális áron juttatja az iparosokhoz a talpbőrt.

Már pedig, ha ez megtörténik, — mi az oka annak, hogy egy pár talpalás ára mégis 28—30 korona, holott egy pár féltalp suly szerinti ára nem több 4 koronánál.

A mai rendszer nem állhat meg. Nem engedhető meg, hogy a város részére kiutalt bőrmennyiség felhasználását a hatóság ne ellenőrizze.

Ha már a kereskedelmi és iparkamara az iparosok érdekeit szem előtt tartja ama részben, hogy anyaggal elláttassanak azok, eminens kötelessége az is, hogy a fogyasztó közönség kizsákmányolását e téren megakadályozza.

Ma olvassuk, hogy ismét 320 kilo talpbőr körül kiosztásra. Ez megfelel 1200 pár cipőtalpnak. Nyilvánosságra kell hozni, kik között osztják fel ezt a mennyiséget, hogy így jogosan igényelhető legyen annak az Arad város közönsége részére való felhasználása. Ma e tekintetben senki sem ellenőrizhető.

Ezen okoknál fogva a jegyrendszert kell életbe léptetni és a talpnak megfelelően a jegyeket a cipőkészítők nevére kiállítani, aki köteles legyen az iparhatóság által megállapított árban a talpbőrt felvenni.

Azt csak nem hihetjük el, hogy az Arad város részére kiutalt talpbőrrel a heti piacra kerülő és így a vidéket szolgáló érdekeket kell kielégíteni és a városi lakosság pedig mezitláb járjon.

Hogy ezen a téren cselekvésre van-e szükség, azt érzi minden nem cipész. Egy rossz cipőjü arad: poigár.

Pesti kofasztrájk

a nagy maximálás miatt

Az új és fölötté helytelen maximálás első napját a vevők és a kofák egyaránt kényelmetlenül érzéssel és a vásártól való tartózkodással fogadták. Reggel hét és nyolc óra között, amikor rendszerint tolong a közönség a Dunaparton és a nagycsarnokban, ma igen kevesen voltak és maga a csarnok szinte ijesztő volt szokatlan ürességével. A közönség távolmaradásának természetesen nem az az oka, hogy ma a lakosság nem vásárolt, hanem csak az, hogy — nem ment a nagycsarnokba, mert hiszen a tizszázalékos árkedvezményért igazán nem érdemes megkockáztatni a pesti villamos közlekedés kellemetlenségét.

A kofák részéről azonban észrevehető az irányzatos távolmaradás. Künn, a szabadtéri piacon egy egész sor kofa-stand üresen maradt. Ott hevernek, ponyvával letakarva azok a nagy kosarak, amelyekben eddig a rengeteg kukoricát kínálgatták, a pesti asztalok egyik legkedveltebb csemegéjét. Kukorica ma alig került a piacra, mert a termelők keveslik a maximális árat, a tizenégy-tizenhét fillért. Eddig 18—24 fillér volt a tengeri darabja és magunk tanuszkodhatunk róla, hogy a közönség szívesen vásárolta. A 18—24 filléres kukorica nem volt olcsó, de beleállítva a megbontott skálába, amelyben a zöldpaprika darabja 36 fillérral szerepelt, kielégítőnek volt mondható.

A kéz, amely a maximálás árát írta tulságosan szigorú volt a kukoricához, viszonyítva érthetetlenül jóindulatu a zöldpaprikához, amelynek legszebb példányait már szívesen adták 12 fillérért és most a hozzá nem értés jóvoltából 16—20 fillér lett az ára. Ezeket a rossz tréfákat hamarosan el kell tüntetni a maximális árak lajstromából.

Érezhető haszna van a maximálásnak a paradicsom forgalmában. Eddig csak gyéren láttunk paradicsomot, ma egyszerre nagy tömeg került a piacra. A kofák és a termelők látják, hogy spekulációjuknak határt szab a 2 koronás ár, tehát sietnek a piacra a könnyen romlandó portékával.

A megállapítás helytelenségét mutatja, hogy többrendbeli élelmiszer már a mai napon lemond a tulságosan nagyra maximált ár dicsőségéről és szerényebb összegért kínálkozik a tartózkodó közönségnek. Ilyen cikk az uborka, amelynek hivatalos ára 70—80 fillér, de amelyet általában 60 fillérért árusítottak. A fejeskáposzta sem a megállapított 2 korona 40 filléres áron fogyott, hanem szívesen adták 2 koronáért, a paradicsom árából is szívesen engedtek 20—30 fillért.

A gyümölcspiacon is korrigálódtak a hibásan megállapított árak. Az idén rendkívül nagy a szilvatermés, ehhez képest a piacot is elárasztották ezzel a gyümölcsessel. A szilva 2 koronás megállapított ára egyszerűen nevetséges és már ma nem is adott senki ekkora összeget a szilvaért, annál az egyszerű oknál fogva, mert a kofák sem kerestek többet 1 korona 60 fillérről.

Az őszi barack, melyből rengeteg kerül a pesti piacra, hiszen a budai hegyek valóságos omlókat ontják ezt a jóízű gyümölcsöt, igen engedelmesen türi a maximált árat és ma már bent a nagycsarnokban is lehetett 3 koronáért kapni. Viszont a sárga barack dolgát nem értjük. A maximális ára az elsőrendű sárga,

baracknak 4 korona 50 fillér, ezzel szemben a másodrendű barackot is 6 koronáért kínálták.

A szőlő, hogy ugymondjuk olcsóbb lett, mert ma már nyolc koronáért adták. Kijójt, dinnye viszont igen kevés került a piacra, nyilván a maximális árral való elégedetlenség miatt.

Hustalan nap lévén, csak egy följegyzésre érdemes dolgot láttunk még: a tojásbőség tovább tart. Ma még több volt a tojás a piacon, mint a múlt hét végén. Az ára újabban nem csökkent: 42 fillér.

HIREK.

Purgly László főispán beiktatása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Dálnoki Nagy Lajos Arad vármegye alispánja, miután a hivatalos lap mai száma már közli, hogy a király Ugron Gábor belügyminiszter előterjesztésére Purgly Lászlót nevezte ki a vármegye főispánjává, érintkezésbe lépett az új főispánnal és megállapodtak, hogy a beiktató ünnepséget augusztus negyedikén, a jövő hét szombatján tartsa meg a törvényhatóság. Az alispán rendkívüli közgyűlést hívott össze ennek a napnak délelőtt kilenc órájára és már szét is küldte erre a meghívókat.

A közgyűlés napirendjén négy tárgy szerepel. Elsősorban is kegyeletos tartozását rója le a vármegye elhunyt, nagy főispánja Baross Ferenc dr. emléke iránt. Ezután bemutatják a törvényhatóságnak a távozott Tisza-kormány bucsuleiratát, majd pedig Esterházy Móric gróf miniszterelnök leiratát veszi tudomásul a közgyűlés, amelyben a kormány elnöke tudatja, hogy a király kinevezte őt és miniszter társait.

A közgyűlés tárgysorozatának utolsó pontja Purgly László főispánnak hivatali eskütétele, amely a főispán kivánságának megfelelően a legegyszerűbb keretekben történik meg.

Ehunyt hősök gyermekeinek törvényesítése.

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécsből jelentik: Május derekán a király utasította az osztrák igazságügyminisztert a hősi halált halt és a hadiféradalmak következtében elhunyt katonák hátrahagyott törvénytelen gyermekeinek törvényesítésére, még pedig az esetben, ha a házasságon kívül született gyermek anyja, vagy más körülmények bizonyítják, hogy a harcúterén levő apában meg volt a szándék a házasságra, ha a törvényesítés a házasságból született gyermekek érdekeit nem sérti, — a törvénytelen gyermekek fölvehetik az atyja nevét és az anyja, ha hajadon is, hivatalosan asszonyoknak címzendő és a gyermek is atyja nevét viselheti.

Ugyanez azokra a házasságon kívül született gyermekekre is vonatkozik, akinek atyja hadifogságba került.

Az osztrák belügyminiszter most valamennyi politikai hatósághoz körrendeletet intézett a törvényes eljárás megindításának módjáról.

Aradon keresetű szélhámosság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A bécsi rendőrség a következő átiratot küldte Aradra:

Duranik Ella bécsi zenetanítónő feljelentést tett a bécsi rendőrségen egy magát Putzger Karolának nevező hölgy ellen, aki tőle 1000 koronát esalt ki s aztán eltűnt. Putzger Karola július elején megjelent Duranik Ellánál, a Sabácnál elesett Putzger ezredes leánya ként mutatkozott be és előadta, hogy vőlegé-

nyének, Mondschein Artur gyógyszerész-főhadnagynak — akit Duranik Ella egy hónappal azelőtt ismert meg — 4000 korona becsületbeli adóssága van, amit 24 órán belül rendeznie kell. Neki, Putzger Karolának, van ugyan félmilliónyi vagyona, de az az ügyvéd, aki a vagyont kezeli, néhány napra elutazott. Ezért arra kérte Duranik Ellát, hogy addig, míg az ügyvéd megjön, adjon neki 4000 koronát kölcsön. Duranik Ella, mivel neki nem volt pénze, a leány kérését közölte egy ismerőssel, aki nem ugyan 4000 koronát, de egyeztet csakugyan adott neki. Putzger Karola a pénzt átvette és azóta nyoma veszett neki is és az állítólagos vőlegényének is.

— Lipót-rend egy hadnagynak. Budapestről jelentik: A király Rimaszombati Imre 52. gyalogezredbeli hadnagynak az ellenséggel szemben tanusított vitéz és eredményes magatartása elismerésül, a Lipót-rend lobagkeresztjét adományozta a hadiékítménnyel és a kardokkal.

— Szalay Imre báró temetése. Budapestről telefonálja tudósítónk: A Nemzeti Múzeum előcsarnokában ravatalozták föl Szalay Imre bárónak, a Nemzeti Múzeum hosszabb időn át volt igazgatójának holttestét. A temetési szertartás délután négy órakor volt és résztvettek rajta Esterházy Móric gróf miniszterelnök vezetésével a kormány összes tagjai, köztük Ugron Gábor belügyminiszter, aki apósát gyászolja az elhunytban.

— Eltiltott röpirat. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány betiltotta azt a röpiratot, mely Adler Frigyes dr. pörét ismerteti és Zürichben jelent meg.

— Katonai szolgálatra behívott aradi rendőrök. Az aradi rendőrség tisztikara pár nap múlva alaposan meg fog, amennyiben a felmentések megújítása nem úgy vált be, amint azt remélni lehetett volna. A katonai szolgálat alól felmentett rendőrök legnagyobb része már megkapta a felmentése meghosszabbítását. Hét aradi rendőrtiszt azonban már ma katonai behívót kapott. Beregi Sándor dr. és Hank rendőrfelügyelők, Hoffmann Győző rendőrhadnagy, Vida Vilmos rendőrfelügyelő, Rátky Béla, Nyáry László és Kovács Géza rendőrségésztisztek azok, akiknek eddigi felmentését a revízió alkalmával érvénytelenítették. A háború alatt a rendőrség munkája többzörösen megszaporodott és az a létszám, amely a súlyos munkát máig végezte, csak nehezen tudott megfelelni azoknak a nagy kötelezettségeknek, amelyek a város közönségének biztonsága folytán vállalkra nebezedett. Ha most a rendőrtisztek amúgy is gyér sora még jobban meg fog ritkulni, kérdés, hogy ki fogja a közbiztonság felelősségteljes nagy munkáját elvégezni. Grein Nándor főkapitány a főispánnak és a polgármesternek be fogja jelenteni, hogy a rendőrtisztek létszámának redukálása következtében a város közbiztonságáért a felelősséget nem vállalhatja.

— Temetés. Ma délután temették Bácskai Béla drt barátainak, ismerőseinek és tisztelői hatalmas seregének részvétele mellett. A Battány-utca 2. számú ház udvara zsufolásig megtelt azokkal, akik Bácskai drban nemesak ismerőt, hanem egy jólelkű, nemes embert, megértő jószívű orvost veszítettek. A temetés 6 órakor kezdődött, rövid és egyszerű volt, amint azt a szomorú végű orvos kívánta. Frint Lajos evangélikus lelkész imát mondott s utána Hermann I. Károly dr. az aradi orvosszövetség nevében bucsuztatja az elhunytat, akinek koporsóját nagy közönség kísérte az utolsó utra: a felső temetőbe.

Igen nagyszámu résztvevő közönség jelent meg rétháti Kövér Ferenc koporsójánál, hogy utolsó útjára elkísérje. Monay Ferenc nagy papi segédlettel végezte a gyászszertartást. A koszorúkkal borított koporsót a temetőbe újból beszentelte és örök nyugovóra helyezték a holttestet a családi sírkertben. A gyászeset alkalmából rendkívül sokan fejezték ki részvéteket a családnak.

— Elvesztett pénztárca. Az Apponyi körút 1. számától az Eötvös-utcán, a Szabadság-tér baloldalán a Rakóci-utca 1. számig elvesztett egy barnabőr pénztárca, arany függővel, 160 korona pénztartalommal. A megtaláló a pénztárcát adja át Zimmermann Károly dr. címére a kiadóhivatalban.

— Kinevezés. A honvédelmi miniszter Sonnenschein Eliás, ujszentannai rabit, katonai segédlelkősszé nevezte ki.

— Eljegyzés. Sohlmann Márton az aradi Andrányi Károly és fiai cég cégvezetője és Özv. Daimel Lajosné szül. Heim Etelka jegyesek.

— Helybell és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levélpapírosok, papírzacsok, képes levelező-lapok, papírszalvéták, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izso papírnagykereskedésében.

MOZGÓKÉPSZINHAZ.

* Vége a komédiának. (Alfréd Abel dráma az Apollóban.) A színház mostani slágerének zajos sikere volt a tegnapi bemutatón. Alfréd Abel és Tatjana Irrah, ez a két, a maga nemében tökéletes művészlélek mintegy ihletet varázsolt a vászonra és a cselekménynek legapróbb, legkisebb részletei is kiforrott kidolgozásban kerültek a közönség elé. A dráma cselekménye is kétségtelenül nagy vonzerőt gyakorolt, mert az igaz emberi érzéseknek diadalát hirdeti, nem természetes ösztönökkel szemben. A művész, akit igazi szerelmétől elcsábít egy könnyelmű leány léhasága, hosszú küzdelmek után visszatér oda, ahonnan szenvedélyéhez elindult. Alfréd Abel az ő nagy tudásával és aprólékos gondosságával kiaknázza szerepének azt a lélektanilag változatos jelenéseit és mindég új és újabb érzéseket és jellemvonásokat visz bele szerepében. Női partnere sem maradt el, mert ez a kitűnő nő, akit eddig mindig vigjátéki szerepekben láttunk tulnyomólag, most tanujelét adja annak, hogy drámai szerepekben is betudja magát élni és hogy az érzések skáláján ő is biztossággal és művészettel tud végig futni. A közönség szívesen fogadta a bemutatót és a képnek meg volt a megérdemelt sikere. 3

* Nincs még veszve Lengyelország. Történelmi dráma 5 felvonásban vasárnap az Erzsébet-mozgóképszínházban. Lengyelország orosz iga alatt nyög. Természetesen, mindenütt elégedetlenség uralkodik és összeesküvéseket szőnek a lengyelek a haza felszabadítására. A gyűléseket Abrahámnak, az öreg zsidónak a házában tartják meg. Abrahámnak van egy leánya, Mirjam, aki felkelti Maximnak, a kormányzó egyik kegyencének az érdeklődését, Maxim, hogy Mirjam közelébe férkőzzék, csatlakozik az összeesküvőkhöz, résztvesz gyűléseiken és megesküszik, hogy támogatni fogja őket. Az egész lakosság a főtéren gyűl össze, ahol a legnagyobb lelkesedéssel fogadják Kosciuskó felhívását, aki arra kéri őket, hogy lázadjanak fel és rázzák le magukról az orosz jármot. Sosnonszki, a híres generális azonban távol van és valakinek érte kell mennie. Jan Zbroja, a lengyel nemes vállalkozik a veszélyes feladatra. Sosnonszki bevonul Krakóba, ahol felhívására mindenki pénzét és ékszereit leteszi a haza oltárára. Egy napon Maxim kihallgatta Katharina és a kormányzó megbeszélését és bevallja Katharinának szerelmét. Az asszony

Újult életet jelent egy okszerű bedörzsölés valódi

Brázay sósborszesszel!

Újult, erősíti, frissíti a fáradt tagokat!

II-7179

azonban eltaszítja őt magától, mire Maxim gyalázatos bosszura vetemedik. Elárulja az összeesküvést a kormányzóknak, aki azonnal elfogatja az összeesküvőket. Katharina kérésére azonban megkegyelmez nekik, nem öleti meg őket, csak száműzetésbe küldi. Jan Zbrojának ugyan évek múltán sikerül megmenekülnie, de nem érhet haza, a fáradtság és éhség idegen földön, távol hazájától öli meg őt. Több, mint száz év múlt el ez idő óta és a világháború ismét harci zajt kelt a lengyel népben. A fiatal Jan Zbroja is olvassa a híreket és jelenkezik a lengyel légióba. Tanul vagyunk a lengyel légiók nemes és vitéz küzdelmeinek, és látjuk, hogy Jan Zbroja, az egykori hőunokája méltó módon viselkedik, a legnehezebb megbízásokat végzi el és egy ízben, mikor veszélybe kerül, Sonja, aki Katharina Zbrojának a dédunokája, menti meg őt. A fiatalokból egy pár lesz és az ő egyesülésük jelzi a lebillineselt, megláncolt Lengyelország felszabadulását.

TARKASÁGOK.

(Az okos bakter.) A győzelmes galiciei offenzívában résztvevett katona mesélte az alábbi — nem mindennapi — háborús történetet.

Egyik galiciei kis község a harangok rekvirálása következtében harangok nélkül maradt. A falu kupaktanácsa úgy határozott, hogy vesznek a bakternek egy jól járó órát és ezután ő fogja a falu tornyából jelezni a deket olyanformán, hogy kézzintéssel adja tudtul a község háza előtt felállított tarack kezelőnek, hogy 12 óra van, ez aztán elsütí a tarackot, a lovászból mindenki tudni fogja, hogy dél van. A kis faluba az offenzíva előtt idegenek érkeztek, akik csodálkozva hallgatták az ebédidő szokatlan bejelentését. A társaság egyik tagja csupa kíváncsiságból fel is kereste a toronyban a baktert és beszélgetést folytatott vele. Többek között megkérdezte, hogy mi történik akkor, ha elromlik, vagy megáll az órája, hogy jelzi akkor a deket?

— Hát meg várom, míg lőnek — felelte bölösen és meggondoltan.

NYARI SZÍNHÁZ.

ARAD, 1917. évi július hó 28-án, szombaton:
GÁL GYULA a budapesti Nemzeti Színház művésze és művész személyzetének vendégjátéka.

•• Az előadás kezdete 8 órákor ••

A szerkesztésért felel:

Stauber József.

ARADI KÖZLÖNY.

Az új évfolyam alkalmával 1917. évi július hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny”-re

Az eseményekről napról-napra

a legalaposabb és a legfrissebb

tudósításban számol be az Aradi

Közlöny. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint

háborús híreinek megbízhatósága révén Magyarország vidéki

lapjai között az első helyen áll

és mint ilyen a legelterjedtebb,

a legtartalmasabb, legkedveltebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre . . . . . 36 korona

Fél évre . . . . . 18 korona

Negyed évre . . . . . 9 korona

Egy hónapra . . . . . 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget)

Tisztelettel értesitem Arad város és Aradmegye n. é. közönségét, hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt szombaton, július hó 28-án a volt Csizmadia-fele vendéglőt dísznótával ünnepélyesen megnyitom. (A vendéglő a Balatonkúvánház mellett van.) Nagyrabesült pártfogásukért esedezik

Léfkovits Rózsika.

Tízketeg, izmós, napfény, bőséges, röhös, sűrű borbaj, lakály, daganat és rebek ellen biztos és gyors hatású szer.

Boroka-kenőcs,

nem piszkít és teljesen szagtalan. Kis tégely

5 K. nagy tégely 5 K. családi tégely 9 K. Hozzávaló: borokszappan 4 korona. Készítő: Guró Mándor gyógyszerész, Nagykőrös. 108. 7181
Aradon kapható: gútorf. Földes Kelemen és Pódsas és Hells gyógyszerárban.

Boroshordókat

valamint minden másféle hordókat legmagasabb árban állandóan vezet 4564

Schvarcz Pál,

ARAD, Szent István-utca 1. Telefon 1128.

Polgári Büffé

Boros Béni-tér I. (Dr. Isprávník-ház)

Állandóan kapható szalámi, lipótól túró, kolbász, mindenféle hideg felvágottak, továbbá hűtő italok, jégbe hűtött aludtej. Kenyerjegy ellenében. Naponta friss vaj és tojás nagy mennyiségben kapható. Számos látogatót kér, tisztelettel 4599

Szittelbach Salamonné.

Egy strátkocsi,

teljesen jókarban

eladó.

Bővebbet:

Klein és Schlessinger

szállítóknál, ahol a kocsi be van raktározva, Hunyadi-utca 1. 4782

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppe” folyadék és „Peppe” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppe folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppe hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhájuk

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szörvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt are, nyak vagy karkörül, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítással 1 kor.

Fentl szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárban

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-baderók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy győgerője kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, szon- gító, a gyomorra és belakre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg java van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy- szertárában Arad, Szabadság-tér.

16876—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a lenfonal és lenkócional készletek, továbbá a len- és féllenszövet készletek bejelentésének, valamint feldolgozásának és forgalomba hozatalának újabb szabályozásáról szóló 299—1917. M. E. számú rendelet módosítása tárgyában kelt 43969—1917. sz. rendeletét a következőkben teszem közhírré.

1. §.

A len- és lenkócional készletek, továbbá a len- és féllenszövet készletek bejelentésének, valamint feldolgozásának és forgalomba hozatalának újabb szabályozásáról 299—1917. M. E. sz. alatt kiadott rendelet (k. a Budapesti Közlöny 1917. évi május hó 10-ik napján megjelent számában) 2. §-a olyképp módosítottatik, hogy az 1917. évi május hó 31-ik napja után két havonként teljesítendő készletbejelentések újabb intézkedésig az 1917. évi július, szeptember, november hó (és így tovább) utolsó napja volt állapot szerint mindenkor a reá következő hónap (augusztus, október, december hó és így tovább) 10-ik napjáig közzétendők be a Lenipar bizottság útján a kereskedelemügyi miniszterhez.

2. §.

A 299—1917. M. E. számú rendelet egyébként érintetlenül marad.

Arad, 1917. július hó 18.

Green, főkapitány.

14198—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Honvédelmi Miniszter Úrnak az 5.20 mm. közötti vasagságú gömb és négyzetvas tárgyában kelt 11667—1917. ein. 20b. sz. rendeletét a következőkben teszem közhírré:

Az 5.20 mm. közötti vasagságú gömb és négyzetvasból (ide értve a beton vasat is) az 1917. évi unius hó 5-én a magyar szent korona országainak területén megévő készletek az alábbi rendelkezése értelmében ezennel hadicélokra igénybevettnek jelentem ki és ezeket a készleteket a 3—5 §-ok közelebbi rendelkezései szerint be kell szolgáltatni.

Aki a jelen rendelettel hadicélokra igénybevett készleteket vagy annak részét a jelen rendelet ellenére be nem szolgáltatja, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénz büntetéssel büntetettik.

Arad, 1917. június hó 16.

Green, főkapitány.

17881—1917. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 17713/285—1917. számú határozatával a pócegdör tisztítási díjakat további rendelkezésig 1000 literenként oly házakban, ahol a kocsi a pócegdörig hajthat 12 koronába, ott ahol pedig a takarítás vederrel a kapun keresztül való kihordás útján történik 14 koronában állapította meg.

Arad, 1917. július hó 18.

Green Nándor, főkapitány.

Eladó birtok.

Eger környékén (Heves m., Egertől 7 km.) szabad kézből eladó egy 96 magyar hold kiterjedésű nemesi birtok, melyből cea fele szőlő, fele szántóföld, gyümölcsös és rét. A birtok közepén kis tanyával, melyen Egerből vezető műút megyen át. A birtoknak és szőlőnek fekvése nagyon szép. Megvehető függő természettel, vagy anélkül. Felvilágosítást ad:

4796

Friedman Sámuel
vénök, Miskolcz, Kazinczi-utca.

A szépségápolás titka a felhasznált szőpftőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arcszépítő különlegességei mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lenolet finomságu. Crém, fehér, róza és testszínekben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Lila du bal, orgona, piros róza, Serail. Uvogya 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: **1845**

Rozsnyay Mátyás gyógyszerésztárában Arad, Szabadság-tér.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes izü limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerésztárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Lapkihordó jár

jó fizetéssel

felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

613—1917. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1. a kürtösi utra szükséges 36 köbméter felerészben zuzott kavics és felerészben rostált zuzaléknak 7416 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 2. a libás-dülői utra szükséges 210 köbméter felerészben zuzott kavics és felerészben rostált zuzaléknak 4326 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 3. a bodrog-utra szükséges 450 köbméter rostált kavicsnak 8370 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 4. a tornyai-utra szükséges 180 köbméter rostált kavicsnak 3708 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 5. a soironvai-utra szükséges 180 köbméter rostált kavicsnak 3348 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 6. a vasúti felüljáróhoz szükséges 180 köbméter felerészben zuzott kavicsnak 3528 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása iránt 1917. évi augusztus hó 6-án délelőtti 10 órakor a városháza I. emeletén lévő gazdasági hivatalban versenyárgyalást tart.

Bánompénzül letendő az ajánlati ár 5%-a készpénzben vagy előfordható értékpapirokban. A versenyárgyaláson csak írásbeli ajánlatokkal lehet résztvenni.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a versenyárgyalás megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha ahhoz a bánompénznek a városi pénztárba történt letételét igazoló letéti-jegy mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy a versenyárgyalási és műszaki feltételeket ismeri és elfogadja. A versenyárgyalási és műszaki feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál a versenyárgyalást megelőzőleg megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1917. évi július hó 16-án tartott üléséből.

Arad sz. kir. város gazdasági széke.

31529—1917. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a 11. F. sz. német katonai kórház, mely a Teleky-utca 27—28. sz. a. lévő gör. kel. román leányiskolában volt elhelyezve, Aradról való el távozásakor ezen intézet udvarán egy ismeretlen egyéntől kiköcsönözött szekeret hagyott hátra.

Felhívom a szekér tulajdonosát, hogy tulajdonjogát hivatalomnál 1 év és 1 nap alatt igazolja, mert ellenkező esetben a szekér mint gazdátlan, nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében el fog adatni.

Arad, 1917. június hó 18-án.
Green, főkapitány

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések árákat az alábbiak szerint számították.
Minden sor hirdetésért 2 koronát. Vas-
tagabb betűkkel 16 koronát.
A vaslagabb betűkkel kivált sorokat
előzettséggel kell jelölni.
A legkisebb hirdetés ára 1 korona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 1/2 óráig be-
szűnik fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmában fegyveresdől alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Marek.

Utítvárnak igen örülök. Magda egyedül
utazik? Részletes információt kérek. Kéz-
esők. 4915

Diakról ismerem

tisztességes barátságát keresem, aki né-
mielleg támogatna. Leveleket „Arva” jel-
legre a kiadóba kérek. 4916

Nagyvárosból jöttem.

itt idegen vagyok. Ismeretség híján ez-
uton keresem komoly szándékú, cselos,
fiatal, vagyos urhölgy ismeretségét.
Magam jömejelentésnek mondott fiatal-
ember, előkelő vállalat hivatalnoká vá-
gyok. Levelet „Hátta találkoznak” jel-
legre a lapban jelezve, a kiadóba ké-
rek. 4921

Akalmazást nyer.

Segédet keresek

fűszer-, vas- és rövidáru-üzletem részére
augusztus 15-re. Román nyelv bírása és
pálinkakezelés tudása megkívánandó. Aján-
lati fizetési igényrel Goldberger Gábor
céghez Marosbata küldendők. 4913

Szomszolom

részere éjjeli őrt keresek. Rokkantak
is ajánkozhatnak. Nagy Farkas, Arad. 4917

A máriaradnai-mécsesi

központi szesziző szövetkezet, korlátlan
italmeresül joggal, korcsma és vendéglő
helyiség, lakás, valamint két vendég-
szoba átengedése mellett, oly feltétlen
megbízható vendéglős, illetve korcsmáros
ajánlatát kéri, ki a szeszizésben teljes
szakértelemmel bír és az ideny alatt a
szeszizést is elvállalni hajlandó volna. 4908

Meremek

egy idősebb önálló kovács segédet ki-
lőpatkolás és az eke munkához kellő jár-
tassággal bír, hogy egy kisebb kovács-
műhelyt lehetőleg vezetni tudjon, fizetés
megállapodás szerint. Cím: Ozv. Gálcsa
György, kovácsmester Brád. 4809

Tisztességes mindenes

urhához, azonnali belépésre keresetlek.
Licker Ferenc, Erzsébet-utca 4/b. 4917

Utazó

kihordó és árusító felvétetik az Aradi
Közlöny kiadóhivatalában. Lehet asszony
is, vagy rokkant katona. 5010

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fő, kik a 14. élet évét betöltöt-
tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-
vebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Kiadó

azonnalra egy utcai lakás. Bővebbet Mi-
hály-utca 74. 4920

2 szobás

udvari lakás, Andrásy-tér 8. sz. alatt,
azonnalra kiadó. Bővebbet a házme-
terrel.

Lakást keres.

Gyermektelen házaspár,

november 1-re 3-4 szobás lakást vagy
magános házat keres berbe. Cím a kiadó-
hivatalban. 4919

Vétel és eladás.

Könyvgyűjtők

részere új nagy választék érkezett Deák
Bela könyvkereskedésbe Arad, Forray-
utca. Telefon 902. 4421

Kénes

és viaszt, bármily mennyiségben vaszek.
Máber Samuel, Fábán Gábor-u. 4-5. Be-
járat Révay-u. 4705

3 lőeres

Rusztom Pretter, gyáriag javított cséplő-
garnitúra eladó. Uzenközben megtekin-
tető Arad-Gáj, Temető-utca 2. sz. a. 4729

Figyelem,

ne legyen megalva. Először hagyja
isméretni az arányát és emután tized
K. 7-50-ig 1 gramm aranyért Brandes
ékszerész Arad, József főherceg-ut 12.
szám. 4815

Autók órák

eladók. Hirsch, órák- és ékszerésznél,
Forray-utca. 4851

Eladó

egy 6 lőeres magánjáró cséplőgarnitúra
csépléssel együtt. Vami szándékozók ér-
deklődhetnek Kreidler Lipót géptulajdo-
nosnál, Ujszentanna, Aradi-ut 965. sz. 4882

Kémpor, Kénlap, Percold

napi áron Kovács Soma és Társa Arad. 4901

Akácmező

vesz Färber Lajos, Arad. 4906

Új főrőlőitény

és felöltő eladó. Erzsébet körút 2., II. em.,
9. ajtó. 4899

Szállószámlák figyelembe.

Percold 45%-os, szaloidin (nátriumthiosul-
fát) oldim ellen. Eggett mész raktáron.
Különböző nagyságu szállópresek, szálló-
zuzó malmok nagyválasztékban. Opálosi
Hitelszövetkezet, Opálos. Telefon szám 3.

Tégla

jóminőségben, nagy és kis mennyiségben,
jutányos árban kapható. Jiraszek iroda
Lovard-u. 1. szám, telefon 1097, vagy
Lázár iroda, Hasszinger-utca 5. szám, te-
lefon 747. szám. 3783

Vaszek

használt, átfut, boros, sörös, ásványvizés
és horde dugókat 6 koronáért kilogram-
monként. Küldeményeket az Aradi Köz-
löny továbbít. 5000

Egy világ használt egyenárann

2 1/2 lőeres motor eladó. Bővebbet az Aradi
Közlöny kiadóhivatalában.

Ellátás.

Buterontó szoba,

csesleg teljes ellátással, iskolás gyermek-
nek is kiadó. Erzsébet-körút 2., II. eme-
let, 9. 4900

Különféle.

Elvezett

egy kis fehér szelmes szőrű kutya. Is-
mertető jelei: fekete folt a két szemén
és a háta végén. Fekete K alakú folt a
baloldali, fehér farka lapos, Noki névre
hallgat. Jutalmazás ellenében leadandó
Mittermayer Odön főhadnagyánál, Hlás-
utca 75. 4923

Ingatlan.

Magánházas

3-4 szobás, melléképítményekkel és kert-
tel, azonnali vagy nov. 1-re keresek. Vá-
rosgazda, Tuzolto-laktanya. 4914

Magánház

4 szoba, elő- és fűtőszoba, vízvezeték és
villanyvilágítással, veteményes kerttel,
baromfiudvarral és disznóúllal eladó. Cím
a kiadóban. 4822

Bérvárosban

2 utcára szoló emeletes és földszintes
bérház, nagy udvarral, könnyű feltételek
mellett eladó. Ugyanett egy alig hasz-
nált 9 m. hosszú, 8 méter széles vízmen-
tes ponyva is eladó. Cím a kiadóban. 4856

Emeletes
ház az Rótvös-utcában eladó. Bővebbet
Szabadság-tér 7., I. em. 4922

II. emeletes

adományos bérház az Erzsébet királyné-
köruton eladó. Cím a kiadóban. 4839

Magánházas

Kalméressel egybekötött 4 szobás ház
bérbeadó, vagy eladó. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 4885

Gyereken

egy 2 holdas és egy 5 holdas teljesen
beültetett szőlő. Idel terméssel eladó.
Bővebbet Butár Ágostonnál Gyorok. 4887

Üzletek.

Az Andrásy-téren

a háboru tartamára egy üzlethelyiség
kiadó. Cím a kiadóban. 4878

Gyógyászat.

Hehs Vasas elinabera.

Suverán szer verszegénység, sápkór, szé-
dülés, a verszegénységből eredő ideg-
bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak,
láz, általános gyengeség ellen. Páratlan
vérfékpő és vérjavító, biztos óvszer ma-
lárius fertőzések- és minden infekcióból
eredő meg-fertőzödes ellen egy lelaté-
teknek, mint gyermekeknek. Ár 5.- kor.
Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

A drága vanília

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanil-
lon, egy zacskó ára 14 fillér. Cukrászok-
nak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Föl-
des gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

Dr. Schajkovszky

lábizzadás elleni szere, biztos, kipróbált
ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona
50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyógy-
szertárban. 12

Dán vaj

10 dekás csomagolásban 1 korona
34 fillérért kapható

a Tejcsarnokban,

Karolina-u. 8. 4918

616—1917. g. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
száke a város tulajdonát képező
Béla-tér 1-2. a. ingatlanon lévő
mintegy 800 négyzetméter kony-
hakertészetre alkalmas terület bér-
letére a városháza I. emeletén lévő
gazdasági hivatalban folyó év
augusztus hó 6-án d. e. 10 óra-
kor árverést tart.

Kikiáltási ár évi 400 korona.
Bánatpénzül letendő a kikiált-
tási ár 10%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az ajánlatok lezártan, a szó-
beli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be s csak akkor vé-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánatpénz mellékelve van s ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
árverési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az árverési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1917. évi július hó 20-án
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Aradi és csanaádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.13

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délnben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.33
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.43

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személy vonat este 7.46

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.33

Aradról Borosjenőre indul:

Reggel 8.26

Aradról Borosjenőre érkezik:

Délelőtt 10.44

Borosjenőről Aradra indul:

Déltán 1.30

Borosjenőről Aradra érkezik:

Déltán 3.43

Aradról Ujszentannára indul:

Déltán 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

Este 6.53

Borosjenőről CsERMőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32

Borosjenőről CsERMőre indul:

Vegyes vonat déltán 5.32

CsERMőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32

CsERMőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat déltán 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 3.37

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 6.10

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat déltán 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel 9.25

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 6.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat déltán 4.00

Borosbesebről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Borosbesebről Menyházára indul:

Vegyesvonat déltán 4.45

Menyházáról Borosbesebre indul:

Vegyesvonat reggel 5.00

Menyházáról Borosbesebre indul:

Vegyesvonat déltán 2.39

Használt csomagoló papir megvételre ke-restetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-: